

STAN SANITARNY MIASTA CZĘSTOCHOWY W 2022 ROKU

PAŃSTWOWY
POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
w Częstochowie
[Signature]
dr n. med. Dariusz Nowicki

**POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W CZĘSTOCHOWIE**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
Rozdział 1 Działalność przeciwepidemiczna i ocena sytuacji epidemiologicznej	7
Rozdział 2 Ocena stanu sanitarnego obiektów żywnościowo-żywnościowych	18
Rozdział 3 Ocena stanu sanitarnego obiektów użytku publicznego	27
Rozdział 4 Ocena stanu sanitarnego obiektów nauczania i wychowania	36
Rozdział 5 Ocena stanu sanitarnego zakładów pracy	42
Rozdział 6 Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	48
Rozdział 7 Działalność oświatowo-zdrowotna	52

STAN SANITARNY MIASTA CZĘSTOCHOWY W 2022 ROKU

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie realizując swoje statutowe zadania przeprowadzała czynności kontrolne, wykonywała badania i pomiary środowiskowe, analizy laboratoryjne, prowadziła działalność przeciwepidemiczną oraz inicjowała i organizowała działalność z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej. W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganiu powstawania chorób zakaźnych i zawodowych nadzorowano warunki higieny środowiska, pracy, procesów nauczania i wychowania, wypoczynku i rekreacji, produkcji, magazynowania i sprzedaży żywności, kosmetyków, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz warunki higieniczno-sanitarne w placówkach ochrony zdrowia i obiektach użyteczności publicznej. W 2022 r. kontynuowano działania przeciwepidemiczne w związku z trwającym od marca 2020 r. stanem epidemii na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Nadzór nad obiektami odnosił się również do przestrzegania obowiązujących zasad uregulowanych w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Ogółem w roku sprawozdawczym pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie znajdowało się 5 109 obiektów usytuowanych na terenie miasta Częstochowy. W ramach sprawowanego zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 4 464 kontrole/wizytacje, wydano 457 decyzji merytorycznych i 663 decyzje płatnicze.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości sanitarnych nałożono 119 mandatów na łączną kwotę 20 900,00 zł. Ponadto wydano 6 decyzji o nałożeniu kary pieniężnej za nieprzestrzeganie obowiązku odbycia kwarantanny lub izolacji. Łączna kwota nałożonych z tego tytułu kar pieniężnych wyniosła 7 000,00 zł.

Rozdział 1

Działalność przeciwepidemiczna i ocena sytuacji epidemiologicznej

W 2022 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie prowadziła analizę zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne oraz brała udział w realizacji programu profilaktyki zakażeń szpitalnych poprzez pełnienie nadzoru nad działaniami przeciwepidemicznymi w podmiotach leczniczych. W celu zapewnienia bezpieczeństwa pacjentów i personelu egzekwowano prawidłowe stosowanie zasad aseptyki i antyseptyki oraz właściwą organizację pracy w oddziałach i zapleczu szpitali.

W przypadku chorób zakaźnych, którym można zapobiegać poprzez czynne uodpornienie populacji stosowane były szczepienia ochronne obowiązkowe dzieci i młodzieży od 0 do 19 roku życia, osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie, w tym szczepienia poekspozycyjne przeciw tężcowi i wścieklicznie oraz szczepienia zalecane, które nie są finansowane z budżetu państwa.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono ogółem 380 kontroli sanitarnych, w tym 341 kontroli planowych i 39 kontroli ponadplanowych (w roku 2021 – 116 kontroli planowych i 35 kontroli ponadplanowych). W ramach nadzoru sanitarnego wydano 50 decyzji merytorycznych, w tym 41 decyzji w związku z prowadzonym nadzorem nad podmiotami leczniczymi oraz 9 w wyniku prowadzonego nadzoru epidemiologicznego w związku z zachorowaniami na COVID-19, w tym 3 decyzje odstąpienia od nałożenia kary pieniężnej i 6 decyzji kar pieniężnych z uwagi na nieprzestrzeganie obowiązku kwarantanny lub izolacji. Łączna kwota nałożonych kar pieniężnych wyniosła 7 000 zł.

Sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych opracowano na podstawie zgłoszeń, przekazanych przez lekarzy z podmiotów leczniczych, dotyczących zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia. Rejestracja zgłoszonych zachorowań odbywała się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Polski Zakład Higieny na potrzeby nadzoru epidemiologicznego. Na podstawie w/w zgłoszeń sporządzane były dwutygodniowe meldunki o zachorowaniach na choroby zakaźne.

W 2022 r. zarejestrowano łącznie 12 699 przypadków zachorowań na choroby zakaźne objęte obowiązkiem zgłaszania. W porównaniu z 2021 r. odnotowano spadek liczby zachorowań o 23,4%. Spadek liczby zachorowań spowodowany był mniejszą ilością wykonywanych badań w kierunku SARS-CoV-2 z uwagi na zniesienie obowiązku izolacji domowej oraz kwarantanny nakładanej przez Inspekcję Sanitarną.

Z powodu zachorowań na choroby zakaźne hospitalizowano 974 osoby, co stanowiło 7,6% ogółu zachorowań. Dla porównania w 2021 r. było to 1 036 osób i stanowiło to 6,6%. Najwięcej osób hospitalizowano z powodu COVID-19 (499 pacjentów, tj. 51% wszystkich hospitalizowanych).

W 2022 r. z powodu chorób zakaźnych zmarły 192 osoby dorosłe. Były to zgony na skutek zapalenia płuc, róży, bakterii *Clostridium difficile*, Pneumokoków – pojedyncze przypadki, gruźlicy i posocznicy – po 2 przypadki, natomiast pozostałe 184 osoby zmarły z powodu COVID-19.

W roku sprawozdawczym zaobserwowano znaczny wzrost zachorowań na choroby spowodowane wirusowymi zakażeniami jelitowymi. W 2021 r. odnotowano 124 zachorowania, natomiast w roku 2022 – 272 przypadki. Najczęstszymi chorobami zakaźnymi wieku dziecięcego była ospa wietrzna – 1 066 przypadków.

W porównaniu do poprzednich lat w 2022 r. odnotowano większą liczbę potwierdzonych przypadków nosicieli wirusa HCV oraz HBS.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wybranych chorób zakaźnych w latach 2017-2022 zostały przedstawione w tabeli 1.1.

Tabela 1.1. Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w latach 2017-2022.

L.p.	Jednostka chorobowa	Ilość zachorowań (w tym hospitalizacji)					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Salmonellozy - zatrucia pokarmowe	38/30	58/29	51/37	11/8	57/44	34/27
2.	Salmonellozy - zakażenia pozajelitowe	0/0	1/1	2/1	0/0	0/0	0/0
3.	Czerwonka bakteryjna	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
4.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem), w tym dzieci do lat 2	155/154 57/57	142/142 54/54	159/159 40/40	33/31 16/14	31/30 4/4	72/70 4/3
5.	Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem), w tym dzieci do lat 2	250/243 107/106	238/227 145/136	328/316 203/196	45/45 29/29	124/113 65/59	272/229 94/75
6.	Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (ogółem), w tym dzieci do lat 2	165/38 37/26	189/54 40/30	163/72 54/43	100/33 33/21	73/14 23/8	104/24 34/17
7.	Krzusiec	9/3	4/4	7/3	2/0	0/0	0/0
8.	Szkarlatyna	61/0	59/0	54/0	11/0	9/0	41/0
9.	Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu (ogółem), w tym wywołane przez:	10/10	4/4	4/4	0/0	2/2	0/0
	- Haemophilus influenzae	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
	- inne bakteryjne	0/0	3/3	1/1	0/0	0/0	0/0
	- wirusowe	7/7	1/1	3/3	0/0	0/0	0/0
	- inne i nieokreślone	3/3	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
10.	Inwazyjna choroba meningokokowa (ogółem), w tym:	0/0	0/0	0/0	0/0	1/1	0/0
	- zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0/0	0/0	0/0	0/0	/0	0/0
	- posocznica	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
	- inna określona i nie określona	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
11.	Borelioza (choroba z Lyme)	60/8	2/1	44/8	18/3	39/1	80/3
12.	Pokąsanie przez zwierzęta, w tym ilość osób zaszczepionych p/wścieklicznie	104/0 28/0	93/0 33/0	96/0 34/0	57/0 15/0	37/0 21/0	36/0 21/0
	Ospa wietrzna	947/3	1134/6	528/3	380/1	500/0	1066/0
14.	Różyczka	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	1/0

15.	Odra	0/0	1/1	39/21	2/1	0/0	0/0
	WZW (ogółem),	30/17	402/377	134/122	1/0	14/3	73/5
	w tym:						
16.	WZW typu A	9/9	391/368	128/117	1/0	3/2	4/4
	WZW typu B	7/1	1/1	1/1	0/0	6/0	30/0
	WZW typu C	14/7	10/8	5/4	0/0	5/1	39/1
17.	Świnka	9/0	5/0	8/0	6/0	3/0	12/0
18.	Tęžec	0/0	0/0	1/1	0/0	0/0	0/0
19.	Gruźlica	48/48	44/44	42/42	24/24	23/23	28/28
20.	Zachorowania grypopodobne	44347/0	36272/0	36477/0	8988/0	7232/0	17.998
	Grypa A/H1N1 (ogółem),	5/5	0/0	3/2	0/0	0/0	0/0
21.	w tym dzieci 0-14 lat	1/1	0/0	1/0	0/0	0/0	0/0
22.	Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)	0/0	0/0	0/0	7848/382	14662/746	10661/499

W ramach nadzoru sanitarnego przeprowadzono wywiady epidemiologiczne z osobami chorymi na choroby zakaźne, które zostały zgłoszone do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie. W roku 2022 na terenie miasta Częstochowy przeprowadzono 11 251 wywiadów epidemiologicznych, w tym 10 661 w związku z zachorowaniami na COVID-19.

1.1. Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)

W związku z trwającą pandemią w 2022 r. odnotowano łącznie 10 661 przypadków zachorowań na COVID-19, z czego 499 osób wymagało hospitalizacji. W związku ze zgłoszonymi przypadkami zachorowań na COVID-19 przeprowadzono łącznie 10 661 wywiadów epidemiologicznych.

W okresie sprawozdawczym wydano łącznie 9 decyzji administracyjnych dotyczących COVID-19, w tym 6 decyzji dotyczących kar pieniężnych za naruszenie izolacji/kwarantanny oraz 3 decyzje odstąpienia od nałożenia kary pieniężnej. Łączna kwota nałożonych kar pieniężnych wyniosła 7 000 zł.

W 2022 r. izolacją domową objęto 9 021 osób, a obowiązkową kwarantanną domową i nadzorem epidemiologicznym objęto łącznie 17 909 osób.

W celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się ognisk zakażeń w placówkach opieki społecznej, ZOL-ach, hospicjach oraz zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych pobierane były wymazy w kierunku SARS-CoV-2 zarówno od pensjonariuszy, jak i pracowników. Testy przesiewowe wykonywane były również w przypadku osób nowo przyjętych do w/w ośrodków. W wyniku podjętych działań na terenie nadzorowanym przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Częstochowie do badań skierowano łącznie 93 osoby.

Z powodu zachorowań wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2 do dnia 31 grudnia 2022 r. odnotowano łącznie 184 zgony, w tym 180 przypadków śmiertelnych w wyniku chorób współistniejących z COVID-19. Zgony dotyczyły 97 mężczyzn i 87 kobiet. W grupie wiekowej 30-50 lat odnotowano 4 zgony, w grupie wiekowej 51-70 lat – 42 zgony, w grupie 71-80 lat – 53 zgony, a w grupie wiekowej powyżej 81 lat odnotowano 85 zgonów. Najmłodszą ofiarą

COVID-19 była 30-letnia kobieta, a najstarszą 101-letni mężczyzna obciążony chorobami współistniejącymi.

Ponadto w analizowanym okresie odnotowano 26 zbiorowych ognisk zachorowań na COVID-19. Ogniska wystąpiły między innymi w obiektach nauczania i wychowania, Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym, Hospicjum, Domu Pomocy Społecznej, Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym, Komisariacie Policji oraz hotelu. Łącznie przebadano 533 osoby, z czego 261 osób uzyskało pozytywny wynik w kierunku SARS-CoV-2. Wszystkie placówki służby zdrowia posiadały opracowane procedury postępowania z pacjentami podejrzanymi o zakażenie wirusem SARS-CoV-2.

W związku z wprowadzeniem badań mutacji koronawirusa SARS-CoV-2 losowo wybrane próbki poddawane były dodatkowo sekwencjonowaniu w celu określenia typu wariantu. Wyniki sekwencjonowania uzyskano dla 80 prób. Dominującym wariantem był wariant Omikron (B.1.1.529), który stanowił 81,2%. Kolejnym stwierdzonym serotypem był wariant Omikron – podtyp BA.2, który stanowił 5%. Z przesłanych do badań próbek w dwóch przypadkach wyodrębniono wariant indyjski – podtyp 2 (B.1.617.2) oraz w jednym przypadku wariant Omikron – podtyp BF (BF.X). W pięciu przypadkach z nieznanymi przyczynami nie można było określić wariantów wirusa.

Jednocześnie, na podstawie wyników zgłaszanych przez podmioty lecznicze oraz zgodnie z dochodzeniami epidemiologicznymi, osoby kwalifikowano do odbycia obowiązkowej izolacji domowej, kwarantanny domowej lub obejmowano je nadzorem epidemiologicznym.

1.2. Choroby układu pokarmowego

W 2022 r. do chorób szerzących się drogą pokarmową należały między innymi: salmonellozy, *Clostridium difficile*, *Campylobacter*, wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, adenowirusy, norowirusy i wirusowe zapalenie wątroby typu A.

Wśród przyczyn bakteryjnych zatruc i zakażeń pokarmowych najczęściej występowały zakażenia odzwierzęcymi pałeczkami jelitowymi *Salmonella*. W 2022 r. odnotowano spadek liczby zachorowań na salmonellozy – z 57 przypadków w 2021 r. do 32 zachorowań w 2022 r. Podobnie jak w latach poprzednich, dominującym serotypem była *Salmonella* Enteritidis stanowiąca ok. 83% wszystkich zakażeń. Na terenie miasta Częstochowy zarejestrowano również 3 inne typy serologiczne należące do grupy z gatunku *Typhimurium* oraz *Infantis*. W analizowanym okresie zarejestrowano 18 nosicieli pałeczek *Salmonella*, w tym 11 przypadków u osób, które przebyły zakażenie układu pokarmowego, 4 przypadki u osób, które miały styczność z osobą zakażoną oraz 3 przypadki u osób, które wykonywały badania bakteriologiczne do celów sanitarno-epidemiologicznych. Po przeleczeniu i ponownym wykonaniu badań na obecność pałeczek *Salmonella* 9 osób zostało wykreślonych z prowadzonej ewidencji nosicieli.

Drugim najczęściej występującym zakażeniem pokarmowym było bakteryjne zakażenie jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile* (57 zachorowań). W zgłoszonych przypadkach nie określono czynnika etiologicznego powodującego zachorowanie.

Ponadto zgłoszono 104 biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu. Zachorowania te dotyczyły przede wszystkim osób dorosłych. Do zakażeń i zatruc pokarmowych, zarówno u dorosłych, jak i u dzieci do lat 2-ych o etiologii wirusowej, bakteryjnej i nieustalonej dochodziło najczęściej w środowisku domowym.

W 2022 r. stwierdzono 4 przypadki wirusowego zapalenia wątroby typu A, natomiast nie zarejestrowano zachorowań na dur brzuszny.

W roku sprawozdawczym zaobserwowano wzrost liczby zakażeń jelitowych wywołanych przez wirusy, z 124 przypadków zachorowań w 2021 r. do 272 w roku 2022. Tendencję

tę zaobserwowano także u dzieci do 2 roku życia (z 65 zachorowań w 2021 r. do 94 w 2022 r.) Zdecydowana większość zakażonych dzieci (80%) była hospitalizowana. Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane były przede wszystkim przez rotawirusy. Zachorowania te stanowiły 71,6% wszystkich jelitowych zakażeń wirusowych, spośród 195 osób zakażonych – 175 było hospitalizowanych.

1.3. Choroby zakaźne wieku dziecięcego

Do chorób zakaźnych wieku dziecięcego często zalicza się zapalenie przyusznic (świnkę), ospę wietrzną, krztusiec, odrę, różyczkę i płonicę. Źródłem zakażenia jest chory człowiek. Zakażenia te przenosi się drogą powietrzno-kropelkową i przez bezpośredni kontakt z osobą chorą. Przeciwno wielu chorobom zakaźnym wieku dziecięcego wprowadzono obowiązkowe szczepienia ochronne. Od 1963 r. były to szczepienia przeciwko krztuścowi, a od 1975 r. przeciwko odrze, natomiast od 2003 r. cała populacja dzieci szczepiona jest szczepionką skojarzoną przeciwko odrze, śwince i różyczce.

Zanotowano wzrost liczby zachorowań na ospę wietrzną z 500 przypadków w 2021 r. do 1 066 w roku sprawozdawczym. Zdecydowana większość zachorowań dotyczyła osób do 14 roku życia. Przeciw ospie wietrznej prowadzone były szczepienia zalecane oraz bezpłatne szczepienia w grupach ryzyka, tj. u dzieci z zaburzeniami odporności i osób z ich otoczenia do lat 13 oraz u dzieci uczęszczających do żłobka. W 2022 r. przeciwko ospie wietrznej zaszczepiono łącznie 456 osób.

W 2022 r. nie odnotowano zachorowania na krztusiec, podobnie jak w roku ubiegłym. Strategia zwalczania krztuśca polega na prowadzeniu powszechnych szczepień u dzieci i młodzieży zgodnie z kalendarzem szczepień. Zaleca się szczepienia przypominające w ramach tzw. „strategii kokonu” u osób dorosłych sprawujących opiekę nad małymi dziećmi.

Liczby zachorowań pozostałych chorób zakaźnych wieku dziecięcego kształtowały się następująco:

- świnka – 3 przypadki w 2021 r. i 12 zachorowań w 2022 r.,
- płonica – 9 przypadków w 2021 r. i 41 zachorowań w 2022 r.

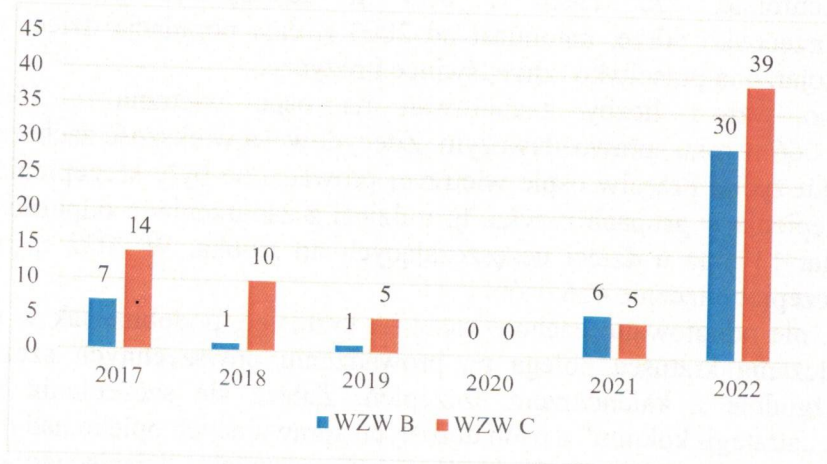
Nie odnotowano zachorowania ani podejrzenia zachorowania na odrę. Choroby te objęte są przez WHO programem eliminacji, który między innymi obejmuje potwierdzenie laboratoryjne każdego podejrzenia o zachorowanie.

1.4. Wirusowe zapalenie wątroby (WZW B, WZW C)

Choroby tej grupy szerzą się głównie poprzez krew (wskutek zabiegów medycznych, przetaczania krwi, przeszczepów narządów, zabiegów niemedycznych tj. tatuaże, przekłuwanie uszu, akupunktura) oraz drogą seksualną. W 2022 r. nie zarejestrowano ostrego wirusowego zapalenia wątroby typu B, natomiast potwierdzono 30 przypadków przewlekłego WZW typu B. Brak ostrych zachorowań to rezultat masowo prowadzonych szczepień ochronnych. Zarejestrowano również 39 przypadków przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu C, z których jedna osoba była poddana hospitalizacji. W większości przypadków zakażenia HCV przebiegały w sposób przewlekły i zwykle w pierwszym okresie choroby bezobjawowo. Z tego powodu zakażenia te są rozpoznawane często w trakcie przesiewowych badań laboratoryjnych wykonywanych z innych powodów (krwiodawcy, kobiety w ciąży, badania przesiewowe osób hospitalizowanych). Zidentyfikowane przypadki to także konsekwencja szerszej diagnostyki serologicznej tych zakażeń, prowadzonej na skutek

licznych programów edukacyjnych dotyczących zakażeń wirusami zapalenia wątroby typu B i C. Z uwagi na brak szczepień ochronnych przeciw HCV, zakażeniom tym można zapobiegać poprzez wdrażanie i utrzymanie wysokich standardów higieniczno-sanitarnych podczas wykonywania świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów o charakterze niemedyceznym przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie prowadzi nadzór nad nosicielami wirusa WZW typu B i C. W ramach nadzoru epidemiologicznego prowadzonego w związku ze zgłoszeniami zachorowań/podejrzeń zachorowań na WZW typu B i C skierowano na szczepienia przeciwko WZW typu B osoby z otoczenia osób zakażonych wirusem HBV, a także osoby zakażone wirusem HCV. Szczepienia przeciwko WZW typu B tych osób finansowane są z budżetu państwa. Zachorowania na przewlekłe WZW typu B i C w latach 2017-2022 przedstawiono poniżej w formie graficznej na wykresie 1.1.

Wykres 1.1. Zachorowania na ostre i przewlekłe WZW typu B i C w latach 2017-2022.

1.5. Zachorowania na grypę i zakażenia grypopodobne

Na terenie miasta Częstochowy, na podstawie tygodniowych raportów przysyłanych przez placówki medyczne, prowadzono stały monitoring sytuacji epidemiologicznej zachorowań na grypę i infekcje grypopodobne. Na całkowitą liczbę tych zachorowań składały się zachorowania występujące szczególnie w okresie jesienno-zimowym oraz zimowo-wiosennym, należące do jednego sezonu epidemicznego. Liczba zgłoszonych zachorowań grypopodobnych w porównaniu do roku 2021 znacznie się zwiększyła. Było to odpowiednio 7 232 przypadki w 2021 r. i 17 998 przypadków w 2022 r. Największą liczbę zachorowań zgłaszano w listopadzie i grudniu, co stanowi 70,2% wszystkich przypadków.

1.6. Inne choroby zakaźne

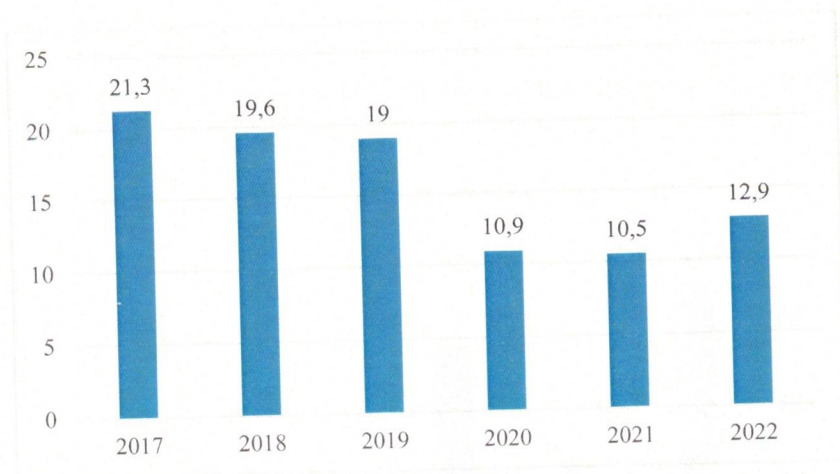
W 2022 r. zaobserwowano wzrost zachorowań na przenoszoną przez kleszcze boreliozę (80 przypadków). Nadal zagrożeniem dla ludności były pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę. Ogółem zarejestrowano 36 przypadków pogryzienia przez zwierzęta. W 32 przypadkach były to pokąsania przez psy, natomiast pozostałe 4 przypadki to pokąsania przez inne zwierzęta, takie jak kot, mysz, szczur i nietoperz. W przypadku pokąsania przez dzikie

zwierzęta oraz psy, u których nie wskazano właściciela, wdrożona została procedura szczepień przeciw wściekliznie. Szczepienia te podjęto u 72 osób pokąsanych.

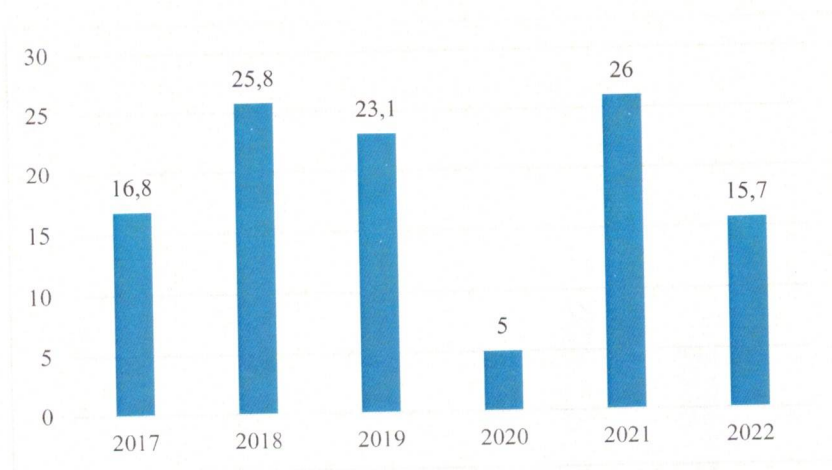
W 2022 r. u 28 osób stwierdzono zachorowanie na gruźlicę. Najczęściej występującą postacią była gruźlica płuc, która w większości dotyczyła mężczyzn (18 przypadków). Byli to głównie seniorzy oraz osoby nie posiadające stałego zatrudnienia bądź zameldowania.

Ponadto w roku sprawozdawczym do Powiatowej Stacji zostały zgłoszone 4 przypadki nowo wykrytych zakażeń HIV.

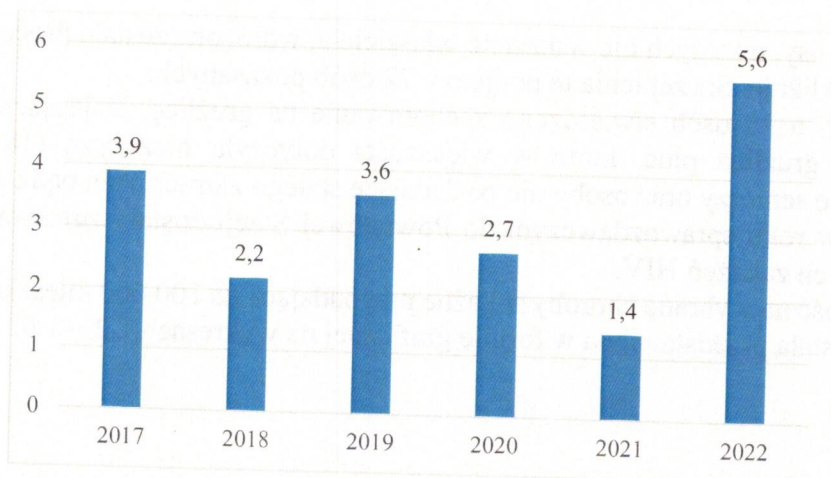
Zapadalność na wybrane choroby zakaźne przypadająca na 100 000 mieszkańców w latach 2017-2022 została przedstawiona w formie graficznej na wykresach 1.2 – 1.6.

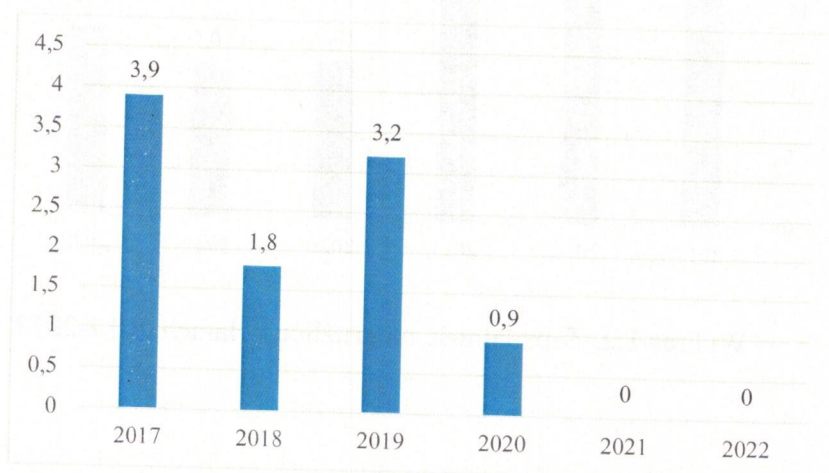
Wykres 1.2. Zapadalność na gruźlicę w latach 2017-2022.

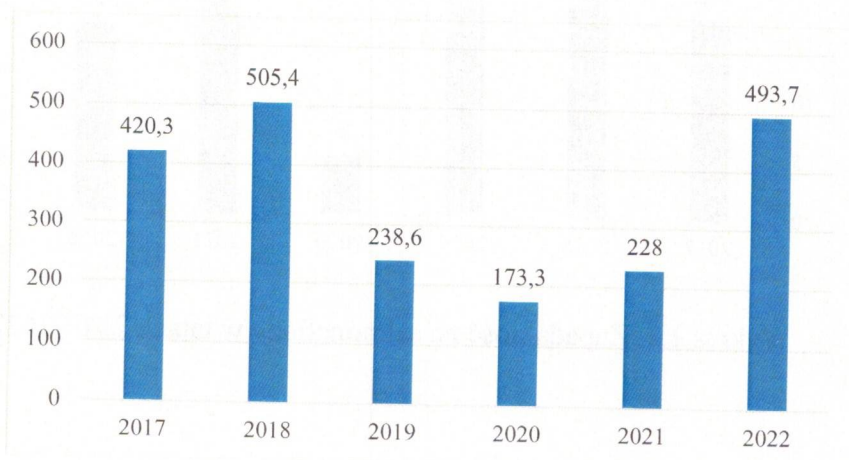
Wykres 1.3. Zapadalność na salmonellozy w latach 2017-2022.

Wykres 1.4. Zapadalność na nagminne zapalenie przyusznic w latach 2017-2022.

Wykres 1.5. Zapadalność na krztusiec w latach 2017-2022.

Wykres 1.6. Zapadalność na ospę wietrzną w latach 2017-2022.

1.7. Szczepienia

W 2022 r. na terenie miasta Częstochowy obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi, zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, objęto 37 748 osób w wieku od 0 do 19 roku życia. Szczepienia realizowano w 90 punktach szczepień, między innymi w oddziale Neonatologii, oddziale Neonatologii Patologii i Intensywnej Terapii Noworodka, dwóch izbach przyjęć w szpitalach, 80 punktach szczepień w przychodniach, punkcie szczepień dla osób pokąsanych, dwóch oddziałach dializ, dwóch gabinetach lekarza zakładowego w szpitalu oraz Certyfikowanej Poradni Medycyny Podróży.

W roku sprawozdawczym skontrolowano wszystkie działające punkty szczepień, przeprowadzając 120 kontroli, w tym 3 kontrole ponadplanowe. Wszystkie skontrolowane punkty szczepień spełniały wymagania, jakim powinny odpowiadać gabinety o charakterze zabiegowym oraz warunki zachowania zasad łańcucha chłodniczego, wymaganego przy przechowywaniu preparatów szczepionkowych.

W 2022 r. liczba dzieci, których rodzice uchylali się od obowiązku szczepień ochronnych wyniosła 570 i zwiększyła się o 8,77% w stosunku do 2021 r. (520 osób). Odmowa zaszczepienia dziecka wyrażona była najczęściej przez rodziców w formie pisemnej.

Placówki wykonujące szczepienia ochronne na terenie miasta Częstochowy w roku sprawozdawczym zgłosiły 11 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych, z czego 4 po szczepieniu przeciw COVID-19. Ze zgłoszonych wszystkich przypadków jeden stanowił odczyn poszczepienny ciężki, w drugim przypadku był to odczyn poszczepienny poważny, a pozostałe przypadki charakteryzowały się łagodnym przebiegiem. Jeden przypadek wymagał hospitalizacji, pozostałe przypadki diagnozowano ambulatoryjnie.

W 2022 r. szczepienia wykonywane były zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych, a wykonawstwo szczepień we wszystkich rocznikach było na porównywalnym poziomie w stosunku do poprzedniego roku:

- dzieci w pierwszym roku życia – szczepienia pierwotne przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis i *Haemophilus influenzae* typu b – zaszczepiono 42,23% (w 2021 r. – 44,10%),
- dzieci w pierwszym roku życia – szczepienia przeciw zakażeniom wywołanym przez rotawirusy – 48,54% (w 2021 r. – 49,40%),
- dzieci w pierwszym roku życia – szczepienia przeciw *Streptococcus pneumoniae* – zaszczepiono 54,20% (w 2021 r. – 54,84%),
- dzieci w drugim roku życia – szczepienia pierwotne i uzupełniające przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis i *Haemophilus influenzae* typu b – zaszczepiono 91,47% (w 2021 r. – 89,65%),
- dzieci w drugim roku życia – szczepienia pierwotne i uzupełniające przeciw WZW typu B – zaszczepiono 96,59% (w 2021 r. – 96,09%),
- dzieci w drugim roku życia – szczepienia podstawowe przeciw odrze, śwince i różyczce – 61,37% (w 2021 r. – 58,09%),
- dzieci w 6 roku życia – I szczepienie przypominające przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis – 31,29% (w 2021 r. – 35,32%).

Wykonawstwo szczepień przypominających u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym:

- młodzież w 14 roku życia – szczepienie II przypominające przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi – 44,35% (w 2021 r. – 41,86%),
- młodzież w 19 roku życia – szczepienie III przypominające przeciw błonicy, tężcowi – 39,94% (w 2021 r. – 43,52%).

W ramach Programu Szczepień Ochronnych w Szpitalnych Oddziałach Ratunkowych realizowane były szczepienia przeciw tężcowi u osób zranionych. Na ten cel w 2022 r. wydano 4 440 dawek szczepionki.

Ponadto punkty szczepień realizowały szczepienia zalecane. Były to między innymi:

- szczepienia przeciw pneumokokom – zaszczepiono łącznie 205 osób,
- szczepienia przeciw meningokokom – zaszczepiono łącznie 441 osób,
- szczepienia przeciw grypie – zaszczepiono łącznie 7 118 osób, tj. 3,29% populacji mieszkańców miasta Częstochowy, podczas gdy w 2021 r. zaszczepiono 9 466 osób, tj. 4,31% populacji. W Polsce w 2021 r. odsetek ten wynosił 2,92% populacji.

W 2022 r. w ramach szczepień zalecanych realizowane były szczepienia finansowane przez Urząd Miasta Częstochowy:

- szczepienia przeciwko grypie – zaszczepiono łącznie 1 223 osoby, program był realizowany u dzieci przedszkolnych – zaszczepiono 38 osób, u dzieci przewlekle chorych – 62 dzieci, seniorzy – 1 123 osoby,
- szczepienie przeciw pneumokokom – zaszczepiono 140 osób, program był realizowany u osób powyżej 55 roku życia.

1.8. Nadzór nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą

W 2022 r. nadzorem sanitarnym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie objętych było 187 obiektów prowadzących działalność leczniczą tj. szpitale, gabinety indywidualnej i specjalistycznej praktyki lekarzy dentystów, przychodnie i poradnie prowadzące działalność ambulatoryjną, gabinety indywidualnej i specjalistycznej praktyki lekarskiej, zakłady opiekuńczo-lecznicze prowadzące całodobową stacjonarną działalność leczniczą, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze. Ponadto nadzór prowadzono nad zakładem zajmującym się dezynfekcją, dezynsekcją i deratyzacją.

Pracownicy tutejszej Stacji sprawowali nadzór sanitarny nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą przeprowadzając kontrole kompleksowe, tematyczne i interwencyjne. Ogółem wykonano 224 planowane kontrole sanitarne oraz 36 kontroli ponadplanowych. W ramach realizacji programu profilaktyki szpitalnej przeprowadzono 13 kontroli sanitarnych, w tym 8 kontroli kompleksowych, 2 kontrole interwencyjne, 2 kontrole związane z nowopowstałym szpitalem oraz kontrolę tematyczną związaną z wystąpieniem ogniska epidemicznego.

W roku sprawozdawczym podmioty lecznictwa ambulatoryjnego zgłosiły do tutejszej Stacji 9 ognisk zakażeń szpitalnych, w tym ognisko wywołane przez *Clostridium difficile*, w którym zachorowało 5 osób, ognisko spowodowane przez czynnik biologiczny *Klebsiella pneumoniae*, gdzie zachorowały 3 osoby i 7 ognisk wywołanych przez SARS-CoV-2, w których zachorowało łącznie 69 osób.

W 2022 r. rozpatrzono 4 interwencje, które dotyczyły wyłącznie obiektów lecznictwa zamkniętego. Interwencje dotyczyły nieprzestrzegania procedur higieniczno-sanitarnych w obiektach. Wszystkie były niezasadne.

Szpitale będące pod nadzorem Powiatowej Stacji oceniane były pod względem ich stanu technicznego, bieżącej czystości, stosowania procedur higieniczno-sanitarnych, sterylizacji i kontroli skuteczności sterylizacji, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz postępowania z odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania.

W związku z nieprawidłowościami natury technicznej stwierdzonymi podczas kontroli podmiotów leczniczych wydano decyzję nakazującą ich usunięcie. Ponadto wydano decyzję umarzającą oraz 38 decyzji prolongujących termin realizacji zaleceń.

Procesy dekontaminacji podejmowane przez podmioty lecznicze odbywały się przy wykorzystaniu adekwatnych środków o szerokim spektrum działania, odpowiednio do zagrożenia oraz miejsca zastosowania.

Roztwory użytkowe preparatów były przygotowywane, wykorzystywane oraz przechowywane według zaleceń producentów. Najczęściej stosowanymi preparatami dezynfekcyjnymi były:

- preparaty antyseptyczne do rąk i skóry: AHD 1000, AHD 2000, Softasept, Manisoft KodanTinktur Forte, Aniosgel 85 NPC, AseptomanGel, Sterililium, DesdermanPure, Seramansensitive/foam, Sensiva, Octenisept, Braunol, Orosept, Hydrex S, Seramanmedical,
- preparaty do dezynfekcji narzędzi: Desprej, Aniosime DD1, ID 213, Stabimed, Orocid Multisept, Sekusept Pulver, Cidex Solution, Pera-Med, Almyrol, Sekumatic, Lysoformin 3000, Cidex Opa,
- preparaty do dezynfekcji narzędzi obrotowych: Dekaseptolgel Sekudrill, ID 220,
- preparaty do dezynfekcji powierzchni: Virofex, Isorapid, Cleanisept Wipes, Mikrozyd, Haz-Tabs, Hospisept DescoWipes, Incidin Plus, Incidur Spray, Aerodesin 2000, Virkon, Dentiro, Presept, Perform, Biotensid,
- preparaty do dezynfekcji systemów ssących: MD555, Oroclean Plus.

Sterylizacja narzędzi we wszystkich przypadkach odbywała się zgodnie z opracowaną i wdrożoną procedurą dla poszczególnych obiektów. W 109 prywatnych gabinetach stomatologicznych sterylizacja narzędzi wielokrotnego użytku odbywała się na prawidłowo wyposażonych stanowiskach. Jeden gabinet stomatologiczny miał podpisaną umowę na wykonywanie usług w zakresie opracowania narzędzi z Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym im. NMP w Częstochowie. Skontrolowano także gabinet ginekologiczny i 6 gabinetów chirurgicznych, w których personel pracował z wykorzystaniem sprzętu jednorazowego użytku. W skontrolowanym gabinecie laryngologicznym wykorzystywano sprzęt jednorazowego i wielokrotnego użytku. Zewnętrzna kontrola biologiczna skuteczności procesów sterylizacji w lecznictwie ambulatoryjnym i w gabinetach prywatnych wykonywana była testem biologicznym Sporal A. Ponadto każdy proces sterylizacji przeprowadzany był z wykorzystaniem wskaźników fizycznych oraz chemicznych.

Na zlecenie podmiotów leczniczych działających na terenie miasta w laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie przeprowadzono łącznie 1 267 badań skuteczności procesu sterylizacji testami biologicznymi, w tym 46 badań w lecznictwie zamkniętym, 735 badań w indywidualnych praktykach lekarskich oraz 491 badań w podmiotach świadczących ambulatoryjną opiekę zdrowotną. W poradni prowadzącej ambulatoryjną opiekę zdrowotną oraz w 5 gabinetach stwierdzono nieskuteczność procesu sterylizacji. Właściciele urządzeń zostali natychmiast powiadomieni o nieskuteczności procesu sterylizacji oraz zobowiązani w razie konieczności do naprawy aparatu oraz wykonania powtórnego testowania. Prawidłowość procesów sterylizacji została potwierdzona badaniem przy użyciu wskaźnika biologicznego Sporal A.

Rozdział 2

Ocena stanu sanitarnego obiektów żywnościowo-żywnościowych

W 2022 r. pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie było 2 106 obiektów żywnościowo-żywnościowych zlokalizowanych na terenie miasta Częstochowy. Nadzór sanitarny sprawowany był również w 335 blokach żywnościowych placówek szkolno-przedszkolnych, medycznych, opiekuńczych, publicznych, zakładach pracy oraz w aptekach i obiektach na stacjach paliw.

Obiekty żywnościowo-żywnościowe obejmują zakłady produkcji żywności, obrotu żywnością oraz żywienia zbiorowego. W grupie zakładów produkcji żywności znajdują się również obiekty produkcji pierwotnej (tj. między innymi gospodarstwa rolne, sadownicze, ogrodnicze).

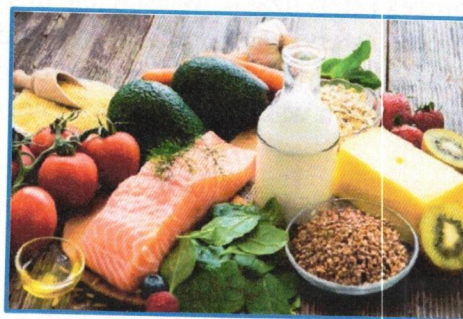
Tabela 2.1. Rodzaj i liczba nadzorowanych obiektów żywnościowo-żywnościowych w latach 2021-2022.

L.p.	Rodzaj obiektów	Liczba obiektów	
		2021	2022
1.	Zakłady produkcji żywności	97	103
2.	Zakłady obrotu żywnością	1 551	1 338
3.	Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego	489	572
4.	Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego	58	31
5.	Obiekty produkcji/obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	39	62
6.	Obiekty żywnościowo-żywnościowe ogółem	2 234	2 106

Na podstawie analizy danych zawartych w powyższej tabeli 2.1. zaobserwowano spadek ogólnej liczby nadzorowanych obiektów, tj. o 128 w porównaniu do roku ubiegłego.

2.1. Ocena stanu sanitarnego

W 2022 r. pracownicy Powiatowej Stacji skontrolowali 50,3% obiektów będących pod nadzorem (w 2021 r. – 44%). Przeprowadzili 1 790 kontroli sanitarnych i rekontroli, w tym 1 771 w obiektach nadzorowanych oraz 19 w ramach urzędowej granicznej kontroli (w 2021 r. – 1 513 kontroli). Przeprowadzono 871 kontroli planowych oraz 919 ponadplanowych, które wynikały między innymi z prowadzonych akcji, otrzymanych interwencji klientów, powiadomień w systemie RASFF oraz wniosków stron i rekontroli. Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniony był zgodnie z procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Przeprowadzona ocena stanu sanitarnego

w 871 obiektach wykazała, że 27 z nich oceniono jako obiekty wysokiego ryzyka (tj. 14 zakładów produkcji, 5 obrotu żywnością, 7 żywienia zbiorowego otwartego oraz zakład żywienia zamkniętego). Ponadto 11 zakładów (tj. 8 obrotu żywnością oraz 3 żywienia zbiorowego) uzyskało ocenę niezgodną z wymaganiami, co stanowi 1,2% w stosunku do wszystkich obiektów poddanych ocenie zgodności (w 2021 r. wskaźnik ten był na tym samym poziomie). Obiekty oceniono jako „niezgodne” z uwagi na wprowadzanie środków spożywczych do obrotu handlowego po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości oraz braku dokumentacji zdrowotnej personelu.

Do najistotniejszych, stwierdzanych w czasie kontroli uchybień sanitarno-technicznych należały:

- nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny oraz higieniczny pomieszczeń oraz wyposażenia (we wszystkich grupach obiektów),
- brak aktualnego niekwestionowanego sprawozdania z badania wody (w obiektach produkcji i żywienia zbiorowego),
- brak opracowanego harmonogramu badań właścicielskich oraz brak badania wyrobu gotowego (w obiektach produkcji),
- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych przeterminowanych (w grupie obiektów obrotu żywnością),
- brak zachowanej segregacji asortymentowej przechowywanych artykułów spożywczych (w obiektach obrotu oraz żywienia zbiorowego),
- brak aktualnej dokumentacji zdrowotnej personelu do celów sanitarno-epidemiologicznych (we wszystkich grupach obiektów),
- brak realizacji procedur i instrukcji z zakresu GHP/GMP i systemu HACCP (we wszystkich grupach obiektów).

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami natury sanitarno-technicznej wydano 63 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień (w 2021 r. – 66), z czego 5 decyzji zakazujących wprowadzania do obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej. Za stwierdzone zaniechania w zakresie bieżącego stanu sanitarno-higienicznego nałożono na osoby odpowiedzialne zaniechań 117 mandatów karnych na łączną kwotę 20 600 zł (w 2021 r. – 103 mandaty na kwotę 21 300 zł). Szczegółowe dane liczbowe dotyczące działalności kontrolno-represyjnych przedstawiono w tabeli 2.2.

Oceniając stan sanitarny zakładów wykorzystano Współczynnik Bezpieczeństwa i Higieny Żywności. Jest to stosunek liczby tzw. punktów karnych (liczby decyzji administracyjnych oraz liczby mandatów) do liczby przeprowadzonych kontroli. Im mniejszy iloraz tym ocena jest bardziej korzystna. Wskaźnik ten zarówno w 2021 r., jak i w 2022 r. wynosił 0,1, co świadczy o tym, że stan sanitarno-techniczny utrzymuje się na podobnym poziomie.

W 2022 r. pobrano 532 próbki do badań laboratoryjnych w kierunku mikrobiologicznym, fizyko-chemicznym, organoleptycznym oraz oceny znakowania, z czego 23 próbki zostały zakwestionowane. Szczegółowy opis próbek pobranych do badań w ramach prowadzonego nadzoru zamieszczono w pkt. 2.3. Ponadto w trakcie wykonywania bieżących czynności kontrolnych w 12 obiektach sprawdzono jakość tłuszczu smaźalniczego za pomocą testera tłuszczu LRSM. Badania wykazały akceptowalne wyniki % WKT (wolnych kwasów tłuszczowych).

W skontrolowanych obiektach żywnościowo-żywnościowych stwierdzono opracowaną dokumentację GHP/GMP. Do chwili obecnej system HACCP wdrożyło 88% nadzorowanych zakładów. Korzystając z ułatwień przewidzianych przez Komisję Europejską we wdrażaniu procedur HACCP w małych przedsiębiorstwach, w części zakładów spożywczych przestrzeganie zasad GHP/GMP uznano za wystarczający poziom bezpieczeństwa żywności.

Tabela 2.2. Działania kontrolne i represyjne w obiektach żywnościowo-żywnieniowych w latach 2021-2022.

Rok	Liczba kontroli i rekontroli	Liczba obiektów ocenionych na podstawie arkusza	Działalność represyjna					Próby	
			Wydano decyzji administracyjnych represyjnych	Zakazu wprowadzania do obrotu	Unieruchomienia	Mandaty	Kwota [zł]	Pobrane	Zdyskwalifikowane
2021 Ogółem	1513	505	66	7	0	103	21 300	430	14
2022 Ogółem	1790	871	63	5	0	117	20 600	532	23
Zakłady produkcji żywności	74	36	4	0	0	1	500	107	3
Zakłady obrotu żywnością	1127	522	34	5	0	65	10 500	393	20
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	392	183	19	0	0	48	9 250	25	0
Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego	175	119	6	0	0	3	350	0	0
Obiekty produkcji/obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	22	11	0	0	0	0	0	7	0

W 2022 r. w ramach nadzoru nad jakością zdrowotną żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pochodzących z importu przeprowadzono 19 granicznych kontroli sanitarnych. Wydano 18 świadectw spełnienia wymagań zdrowotnych dla środków spożywczych, skontrolowano 90 partii produktów spożywczych oraz wydano świadectwo spełnienia wymagań zdrowotnych dla wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W trakcie granicznej kontroli sanitarnej dokonano poboru 5 próbek żywności do badań w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Próbkę nie uległy zakwestionowaniu.

W roku sprawozdawczym na skutek złożonych do tutejszej Stacji interwencji (jawnych i anonimowych) dotyczących obiektów na terenie miasta Częstochowy przeprowadzono 137 kontroli sanitarnych. Interwencje dotyczyły między innymi wprowadzania do obrotu środków spożywczych o niewłaściwych cechach organoleptycznych lub po upływie terminu przydatności/daty minimalnej trwałości, zanieczyszczeń biologicznych lub fizycznych występujących w środku spożywczym, niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego obiektów żywnościowo-żywnieniowych, braku higieny podczas procesów produkcyjnych, wprowadzania do obrotu handlowego produktów niewiadomego pochodzenia, nieprawidłowego składowania odpadów i gospodarki odpadami kategorii 3, przechowywania środków spożywczych mikrobiologicznie nietrwałych poza urządzeniem chłodniczym, obecności szkodników, braku

dokumentacji do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu, prowadzenia działalności bez stosownej decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Częstochowie oraz braku zachowania obostrzeń zakazów i nakazów związanych ze stanem epidemii przez zatrudniony personel lub klientów zakładów obrotu żywnością i żywienia zbiorowego. W wyniku przeprowadzonych kontroli w 28 przypadkach potwierdzono zasadność złożonych interwencji, co skutkowało wydaniem 4 decyzji administracyjnych represyjnych, w tym 2 decyzji nakazujących wycofanie z obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej. Za stwierdzone nieprawidłowości na osoby odpowiedzialne zaniedbań nałożono 27 mandatów na kwotę 5 850 zł. W 7 przypadkach przeprowadzono kontrole sanitarne z poborem próbek do badań laboratoryjnych. Pobrano łącznie 31 próbek, z czego zakwestionowano 2 próbki (jedną z uwagi na niewłaściwe cechy organoleptyczne, drugą z uwagi na obecność zanieczyszczeń biologicznych). Sprawę kwestionowanych próbek żywności przekazano do terenowo właściwego Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego i Powiatowego Lekarza Weterynarii nadzorującego producenta. Każdorazowo, na interwencje jawne, osobom interweniującym udzielano pisemnych odpowiedzi, informując o wynikach przeprowadzanych kontroli. We wszystkich przypadkach kontrole sprawdzające potwierdziły usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

W ramach funkcjonowania Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF podejmowano działania w wyniku otrzymania powiadomień alarmowych lub informacyjnych. Łącznie przeprowadzono 175 kontroli sanitarnych, tj. 2 w zakładach produkcyjnych, 154 w obiektach obrotu żywnością, 15 w zakładach żywieniowych, 4 w obiektach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (w 2021 r. – 213 kontroli RASFF). Postępowanie w takich przypadkach prowadzone było zgodnie z obowiązującą procedurą RASFF, mającą na celu sprawdzenie występowania w obrocie kwestionowanego produktu. W przypadku jego stwierdzenia następuje wycofanie z obrotu, a zakwestionowane produkty objęte powiadomieniem zostają zwrócone do dostawcy lub poddane utylizacji. Kontrole wykazały, że w każdym przypadku procedura związana z wycofaniem produktów objętych powiadomieniem została rozpoczęta i przeprowadzona przez odpowiednich przedsiębiorców we własnym zakresie. Na podstawie otrzymanych kwestionowanych wyników badań zgłoszono 2 powiadomienia informacyjne w systemie RASFF dotyczące środka spożywczego o niewłaściwej jakości zdrowotnej. Pierwsze powiadomienie dotyczyło stwierdzenia histaminy w środku spożywczym pn. „Śledź płat ze skórą”. Natomiast drugie powiadomienie dotyczyło stwierdzenia obecności Salmonelli enteritidis w środku spożywczym pn. „Filet z piersi kurczaka”.

W 2022 r. przeprowadzono ocenę teoretycznych jadłospisów dekadowych w 8 placówkach żywienia zbiorowego zamkniętego (w 5 przedszkolach, w 2 szkołach podstawowych i szpitalu). Przeprowadzone analizy pobranych jadłospisów dekadowych placówek oświatowych w większości nie wykazały rażących nieprawidłowości. W 4 przedszkolach stwierdzono odchylenia w zakresie realizacji procentowego udziału energii pochodzącej z białka, które stanowiły wynik o wartości zawyżonej w stosunku do zalecanych norm żywieniowych. O stwierdzonych odchyleniach poinformowano osoby odpowiedzialne za żywienie dzieci w w/w placówkach. W bloku żywieniowym szpitala, w którym prowadzone było żywienie w systemie cateringowym ocena jadłospisów nie wykazała odchylenia od zalecanych norm.

Ponadto w czasie 109 kontroli sanitarnych bloków żywieniowych w placówkach oświaty dokonano oceny zestawień posiłków wchodzących w skład jadłospisu dekadowego, pod kątem przestrzegania zapisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. dotyczącego żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty. Analiza zestawień posiłków w większości potwierdziła uwzględnienie zapisów w/w rozporządzenia w zakresie sposobu żywienia dzieci i młodzieży. Stwierdzono drobne nieprawidłowości dotyczące zestawień posiłków dziennych, tj. niedostateczna ilość porcji mleka w ciągu dnia lub ryby w tygodniu, co skutkowało udzieleniem instruktażu osobom odpowiedzialnym za żywienie oraz wydaniem stosownych zaleceń doraźnych.

2.2. Akcje i działania ukierunkowane problemowo

W roku 2022 kontrole akcyjne stanowiły stały element planu pracy i wynikały z zaleceń Głównego Inspektora Sanitarnego, Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz podejmowane były z własnej inicjatywy. Kontrole sanitarne przeprowadzono w ramach następujących akcji:

1. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W ramach wypoczynku dzieci i młodzieży w miejscu zamieszkania uczestników w 23 placówkach zorganizowano półkolonie. Przeprowadzono 23 kontrole sanitarne. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień natury sanitarno-higienicznej. Nie odnotowano również skarg oraz przypadków zatruc pokarmowych.

2. Nadzór nad warunkami sanitarnymi obiektów zlokalizowanych na trasach turystycznych

W sezonie turystyczno-pielgrzymkowym w okresie od 01.05.2022 r. do 30.09.2022 r. przeprowadzono w obiektach żywnościowo-żywieniowych i produkcyjnych usytuowanych w okolicach Jasnej Góry oraz na trasach turystycznych łącznie 234 kontrole. W 26 obiektach stwierdzono nieprawidłowości natury sanitarno-higienicznej, w związku z czym nałożono łącznie 26 mandatów karnych na kwotę 4 850 zł oraz wydano stosowne zalecenia pokontrolne. Ponadto w 12 obiektach stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-techniczne, w wyniku czego wydano 12 decyzji administracyjnych. Do badań laboratoryjnych pobrano 10 próbek żywności, które nie zostały zakwestionowane.

3. Nadzór nad suplementami diety

W związku z prowadzonym nadzorem sanitarnym nad podmiotami wprowadzającymi do obrotu suplementy diety na terenie miasta Częstochowy przeprowadzono łącznie 87 kontroli sanitarnych w w/w obiektach, w trakcie których weryfikowano strony internetowe, dokumenty dostaw oraz powiadomienia do Głównego Inspektora Sanitarnego o wprowadzeniu po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej suplementów diety. W 6 obiektach stwierdzono nieprawidłowości tj. niewłaściwe zastosowanie oświadczeń zdrowotnych i żywieniowych umieszczanych na stronach internetowych oraz na etykietach suplementów diety, wprowadzanie do obrotu suplementu diety z nieautoryzowanym składnikiem, brak pełnego systemu HACCP. Nieprawidłowości skutkowały wszczęciem postępowań administracyjnych oraz przekazaniem informacji do właściwych terenowo Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych nadzorujących producentów.

4. Nadzór nad materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością

W okresie od 03.01.2022 r. do 30.04.2022 r. przeprowadzono akcję kontrolną dotyczącą materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych przeznaczonych do kontaktu z żywnością,

importowanych z państw trzecich, w szczególności z Chin, zawierających niedozwolony składnik – mielony lub sproszkowany bambus. Przeprowadzono 63 kontrole sanitarne, w czasie których nie stwierdzono w obrocie przedmiotowych materiałów i wyrobów zawierających niedozwolony składnik.

5. Działania podejmowane w związku z występowaniem przypadków ASF w Polsce

W związku z występowaniem przypadków ASF (Afrykańskiego Pomoru Świń) w Polsce, przeprowadzono 158 kontrole w obiektach wprowadzających do obrotu mięso, wyroby wieprzowe oraz dziczyznę. Przedmiotem kontroli było ustalenie źródła pochodzenia mięsa, sprawdzenie dokumentacji dostaw wraz z Handlowym Dokumentem Identyfikacyjnym oraz sposobu postępowania z odpadami kategorii 3. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości w kontrolowanych obszarach.

6. Nadzór nad żywnością bezglutenową

Akcja dotyczyła nadzoru nad małymi lokalnymi piekarniami produkującymi żywność bezglutenową. W trakcie kontroli sanitarnych przeprowadzonych w 7 zakładach piekarniczych i zakładach cukierniczych zlokalizowanych na terenie miasta Częstochowy nie stwierdzono produkcji wyrobów bezglutenowych. Przeprowadzone czynności kontrolne w obiektach obrotu żywnością bezglutenową wykazały przestrzeganie zasad segregacji asortymentowej i zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem.

7. Kontrole w sklepach wielopowierzchniowych oraz centrach dystrybucyjnych, w których prowadzi się rozbiór tusz, półtusze i ich elementów

W sklepach wielopowierzchniowych (super i hipermarketach) oraz centrach dystrybucyjnych, w których prowadzi się rozbiór tusz, półtusze i ich elementów przeprowadzono 2 kontrole sanitarne wspólnie z przedstawicielem Inspekcji Weterynaryjnej, które nie wykazały nieprawidłowości w obszarach identyfikowalności mięsa wieprzowego oraz terminów przydatności do spożycia. Mięso oferowane do sprzedaży było pochodzenia krajowego i dostarczane do obiektów w półtuszach (świeże). W kontrolowanych obiektach nie była prowadzona sprzedaż mięsa z innych krajów Unii Europejskiej.

8. Nadzór nad miejscami wprowadzania do obrotu ryb - ze szczególnym uwzględnieniem targowisk i bazarów, w związku z zanieczyszczeniem Odry

W miejscach, w których wprowadzano do obrotu ryby w okresie od 30.08.2022 r. do 04.10.2022 r. przeprowadzono 90 kontroli. Kontrolą objęte zostały targowiska, placówki żywienia zbiorowego i otwartego oraz obiekty obrotu żywnością. Miały one na celu wzmożony nadzór nad sprzedażą ryb, a także czynny monitoring zdarzeń zdrowotnych w zakresie spożycia ryb, które mogą być związane z obserwowanym zjawiskiem zanieczyszczenia Odry. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono wprowadzania do obrotu ryb niewiadomego pochodzenia. Ponadto w okresie tym nie odnotowano interwencji dotyczących wprowadzania do obrotu ryb niewłaściwej jakości zdrowotnej.

9. Kontrole graniczne produktów rolno-spożywczych (głównie zbóż) z Ukrainy

Pracownicy Powiatowej Stacji prowadzili nadzór nad produktami rolno-spożywczymi przywożonymi z Ukrainy (głównie zbóż). Przeprowadzono 3 kontrole graniczne, w trakcie których oceniono 3 partie środków spożywczych w opakowaniach jednostkowych pochodzących z Ukrainy. Wydano 3 świadectwa dotyczące spełnienia wymagań zdrowotnych przez produkty importowane z Ukrainy. W roku 2022 nie przeprowadzono kontroli granicznych płodów rolnych pochodzących z Ukrainy.

10. Nadzór nad sklepami sieci „Biedronka”

W sklepach spożywczych „Biedronka” zlokalizowanych na terenie miasta Częstochowy, przeprowadzono 24 kontrole sanitarne, w czasie których oceniano stan sanitarno-techniczny obiektu, w szczególności stan higieniczny koszyków i wózków zakupowych, regałów, urządzeń chłodniczych, posadzek oraz warunki przechowywania żywności. W 4 obiektach stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny (brak zachowanej segregacji asortymentowej w urządzeniach chłodniczych, brudne koszyki zakupowe oraz brudno utrzymane podłogi w pomieszczeniach), co dało podstawę do nałożenia 4 mandatów karnych na kwotę 550 zł. W 3 obiektach stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny, w związku z czym wydano 3 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości.

11. Nadzór nad żywnością nietrwałą mikrobiologicznie

W okresie od 01.07.2022 r. do 30.09.2022 r. przeprowadzono 91 kontroli sanitarnych w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów prawa żywnościowego podczas wprowadzania do obrotu żywności (głównie nietrwałej mikrobiologicznie) w sklepach, na kiermaszach oraz festynach z uwagi na panujące warunki atmosferyczne. W 10 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości, co skutkowało nałożeniem na osoby odpowiedzialne za zaniedbania 10 mandatów karnych na kwotę 1 400 zł oraz wydaniem 2 decyzji z rygorem natychmiastowego wycofania produktów przeterminowanych.

12. Akcja „Imprezy masowe i plenerowe”

Na terenie miasta Częstochowy w 2022 r. odbyło się 11 imprez masowych i plenerowych, podczas których sprawowano nadzór nad stałymi i ruchomymi punktami handlowymi wprowadzającymi do obrotu środki spożywcze oraz obiektami gastronomicznymi świadczącymi usługi w zakresie żywienia zbiorowego, tj.:

- Piknik „Wielkie Czerwone Ucztowanie”,
- Impreza plenerowa „FOOD TRUCKI”,
- Częstochowskie targi „Śniadanie na Bieganie”,
- Festiwal „Dmuchańców”,
- Festiwal „Frytka OFF”,
- „Koncert na Bieganie”,
- Festiwal „Jasne, że Alternatywa”,
- „30 dni Częstochowy”,
- Festiwal „Kolorów”,
- Ogólnopolskie Dożynki Jasnogórskie,
- Targi Bożonarodzeniowe.

Przeprowadzono łącznie 36 kontroli sanitarnych, w czasie których stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny w jednym punkcie gastronomicznym, w związku z czym nałożono mandat karny w wysokości 150 zł.

Ponadto, podobnie jak w latach ubiegłych, na przełomie stycznia i lutego 2022 r. przeprowadzono akcję mającą na celu ocenę warunków sanitarnych oraz stanu sanitarno-technicznego zakładów, w których przygotowywano posiłki oraz organizowano imprezy studniówkowe. Kontrolą objęto 3 obiekty zlokalizowane na terenie miasta Częstochowy, w których przeprowadzono łącznie 4 kontrole sanitarne. Podczas kontroli zwracano szczególną uwagę na warunki przygotowywania, przechowywania, transportu i wydawania potraw wraz ze sprawdzeniem dokumentacji potwierdzającej pochodzenie i jakość użytych do produkcji surowców oraz sposób postępowania z odpadami pokonsumpcyjnymi. W skontrolowanych zakładach nie stwierdzono nieprawidłowości w przedmiotowym zakresie.

2.3. Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pobranych do badań laboratoryjnych

W 2022 r. pobrano do badań laboratoryjnych na terenie miasta Częstochowy 532 próbki, tj. 527 w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu z obiektów będących pod nadzorem oraz 5 w ramach granicznej kontroli. Pobrano:

- 512 próbek żywności,
- 7 próbek przedmiotów użytku,
- 13 próbek sanitarnych (zmiotków z blatów produkcyjnych, wytrzepeków z koszyczków rozrostowych).

Próbki pobrano do badań w zakresie:

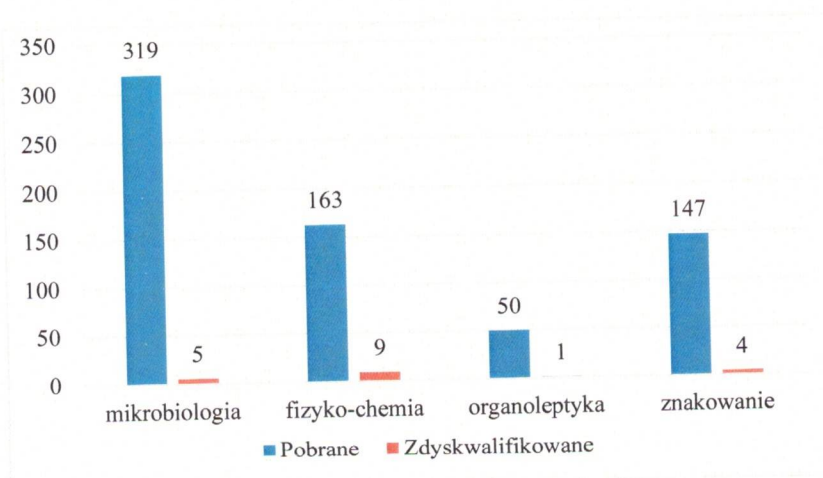
- mikrobiologicznym – 319,
- fizyko-chemicznym – 163,
- organoleptycznym – 50.

Dodatkowo, w 147 próbkach pobranych w opakowaniach jednostkowych producenta, dokonano oceny prawidłowości znakowania. Z 532 pobranych próbek zakwestionowano 23 próbki, co stanowiło 4,32% z ogólnej liczby próbek zbadanych (w 2021 r. wskaźnik ten wynosił 3,25%).

Próbki uległy zakwestionowaniu z powodu:

- niewłaściwego znakowania – 4 próbki,
- niewłaściwych cech organoleptycznych – 1 próbka,
- obecności histaminy – 9 próbek,
- zanieczyszczeń mikrobiologicznych – 5 próbek,
- zanieczyszczeń biologicznych – 4 próbki.

Szczegółowe dane dotyczące próbek pobranych i zdyskwalifikowanych przedstawiono na wykresie 2.2.

Wykres 2.2. Ilość próbek pobranych i zdyskwalifikowanych za 2022 r.

W związku z zakwestionowanymi próbami wszczęto postępowania administracyjne wobec podmiotów produkujących lub wprowadzających do obrotu środki spożywcze niewłaściwej jakości zdrowotnej, wzmożono nadzór sanitarny nad tymi obiektami oraz obciążono podmioty kosztami związanymi z pobieraniem i badaniem próbek. W przypadku próbek zdyskwalifikowanych, które zostały wyprodukowane przez zakłady nie znajdujące się na terenie nadzorowanym przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Częstochowie poinformowano właściwe organy urzędowej kontroli żywności, celem podjęcia działań zgodnie z kompetencjami i właściwością terenową.

W dwóch przypadkach zakwestionowane próbki żywności zostały zgłoszone powiadomieniami informacyjnymi do Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF z uwagi na obecność zanieczyszczeń mikrobiologicznych oraz obecność histaminy.

Rozdział 3

Ocena stanu sanitarnego obiektów użytku publicznego

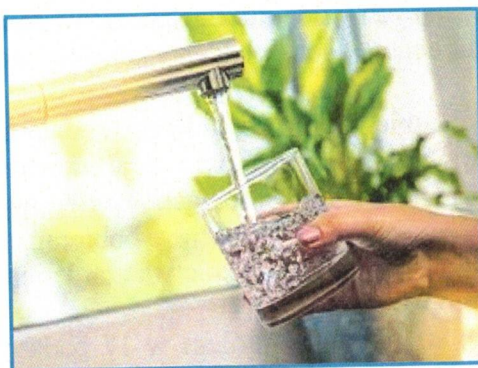
W 2022 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego kontrolowała przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, celem ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem komunalnych szkodliwości i uciążliwości środowiskowych.

Skontrolowano:

- urządzenia do zaopatrywania w wodę i jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- wody wykorzystywane do kąpieli i rekreacji,
- obiekty użyteczności publicznej,
- podmioty lecznicze.

W 2022 r. przeprowadzono łącznie 1 126 kontroli sanitarnych w 885 obiektach użyteczności publicznej, spośród 1 355 ujętych w ewidencji, co stanowiło 65,3% obiektów (w 2021 r. – 45%). Ogółem wydano 84 decyzje (w 2021 r. – 73), w tym 3 decyzje dotyczące poprawy stanu sanitarno-technicznego obiektów, 2 decyzje wydane w celu poprawy jakości wody, 4 decyzje prolongujące terminy wykonania zaleceń oraz 10 decyzji umarzających wszczęte postępowania. Ponadto w formie decyzji wydano 60 zezwoleń na przeprowadzenie ekshumacji i wywozu zwłok poza granice państwa, 9 decyzji oceniających jakość wody na pływalniach oraz decyzję dotyczącą zatwierdzenia laboratorium zewnętrznego w zakresie badania wody. Za stwierdzone zaniedbania sanitarne nałożono mandat karny na kwotę 200 zł. Na wniosek stron wydano 17 opinii na imprezy masowe organizowane na terenie miasta Częstochowy oraz wystosowano wystąpienie do Prezydenta Miasta Częstochowy w związku z nieodpowiednim stanem sanitarnym parków na terenie Promenady im. Czesława Niemena.

3.1. Urządzenia do zaopatrywania w wodę i ocena jakości wody do spożycia przez ludzi

Jakość wody dostarczanej dla mieszkańców miasta Częstochowy była zgodna z przyjętymi normami dla wody przeznaczonej do spożycia. Dla zachowania stabilności stanu bakteriologicznego w procesie dystrybucji, woda poddawana była dezynfekcji poprzez chlorowanie lub ozonowanie. Mieszkańcy miasta Częstochowy byli zaopatrywani w wodę przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego S. A. oraz Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "GORGOL" (wodociąg zakładowy przy ul. Żyznej).

Do największych wodociągów zaopatrujących miasto w wodę do spożycia należały: Mirów, Wierzchowisko, Olsztyn. Część wody pochodząca z tych wodociągów dostarczano bezpośrednio do odbiorców, natomiast część kierowano do zestawów zbiornikowych wyrównawczych w Częstochowie, w których zachodziły procesy mieszania się wód z różnych ujęć wraz z dodatkową dezynfekcją, a następnie z odpowiednim ciśnieniem wodę rozprowadzano do poszczególnych dzielnic miasta. Ponadto dzielnicę Rząsawa oraz częściowo

dzielnicę Lisiniec zaopatrywano z dwóch pomocniczych ujęć zlokalizowanych przy ulicach Ugody i Łomżyńskiej, natomiast dzielnicę Żabiniec zaopatrywano w wodę z ujęcia w Łobodnie (powiat kłobucki). W 2022 r. na terenie miasta Częstochowy zostało uruchomione ujęcie pomocnicze – Stacja Krańcowa, wspomagające zaopatrzenie w wodę w części dzielnicy Mirów. Wodę do spożycia produkowaną przez przedsiębiorstwa wodociągowe rozprowadzano siecią wodociągową z ujęć o różnej wydajności:

- 2 wodociągi o wydajności < 100 m³/dobę,
- 1 wodociąg o wydajności 100 – 1 000 m³/dobę,
- 2 wodociągi o wydajności 1 000 – 10 000 m³/dobę,
- 1 wodociąg o wydajności 10 000 – 100 000 m³/dobę.

W obiektach urzędzeń wodociągowych przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych oraz 69 kontroli związanych z poborem próbek wody do badań laboratoryjnych. Do badań laboratoryjnych pobrano 132 próbki wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, które zbadano pod względem parametrów fizykochemicznych i 126 próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, które zostały przebadane pod względem parametrów mikrobiologicznych. W 7 próbkach stwierdzono przekroczenia badanych parametrów (2 mikrobiologiczne, 6 fizykochemiczne).

Przekroczenia parametrów mikrobiologicznych stwierdzono w wodociągu Stacji Krańcowej (ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C/72h) oraz w wodociągu zakładowym Gorgol, mieszczącym się przy ul. Żyznej (bakterie grupy coli). Natomiast przekroczenia parametrów fizykochemicznych dotyczyły w/w wodociągu zakładowego Gorgol (w 2 próbkach mętność, dodatkowo w jednej z nich stwierdzono podwyższoną zawartość żelaza), wodociągu Mirów-Częstochowa (barwa, mętność), wodociągu Łobodno (mętność i żelazo), wodociągu Rzasawa (mętność) oraz wodociągu Wielki Bór (azotany).

Przekroczenia te mogły być spowodowane przestojem wody lub złym stanem technicznym wewnętrznej instalacji wodociągowej w budynkach, w których dokonano poboru próbek do badań.

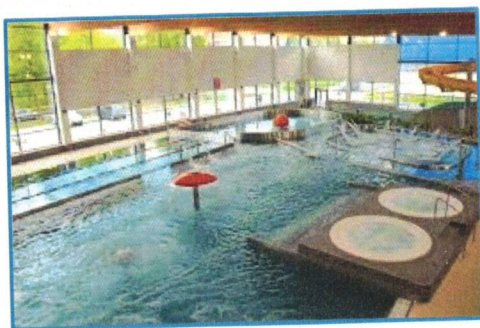
W okresie rozliczeniowym, zgodnie z corocznie zatwierdzanymi harmonogramami badań próbek wody wykonywanych w ramach kontroli wewnętrznej, przedsiębiorstwa wodociągowe przeprowadzały badania jakości wody, a sprawozdania przysyłały na bieżąco do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie w celu uzyskania orzeczenia oraz oceny okresowej o jakości wody. W związku z powyższym, okresowe oceny o przydatności wody do spożycia wydano dla wszystkich wodociągów dostarczających wodę dla mieszkańców miasta Częstochowy. W 2022 r. nie odnotowano interwencji dotyczących jakości wody wodociągowej.

W roku sprawozdawczym, podobnie jak w latach ubiegłych, prowadzono nadzór nad jakością wody ciepłej pod kątem obecności bakterii Legionella sp. z wewnętrznej instalacji wodociągowej w obiektach lecznictwa zamkniętego, obiektach noclegowych i zamieszkania zbiorowego. Pod tym względem skontrolowano 21 obiektów, pobierając do badań laboratoryjnych 104 próbki wody. Skontrolowano 3 podmioty lecznictwa zamkniętego (6 obiektów), 8 hoteli oraz 7 obiektów zamieszkania zbiorowego.

Ponadnormatywną wartość bakterii Legionella sp. stwierdzono ogółem w 17 badanych próbkach wody, tj. w 3 obiektach lecznictwa zamkniętego, 3 obiektach zamieszkania zbiorowego oraz 5 hotelach. Z uwagi na stwierdzone przekroczenie bakterii Legionella sp. wdrożono postępowanie administracyjne w jednym hotelu (decyzja z rygorem natychmiastowej wykonalności dotycząca zakazu korzystania z pryszniców). Zarządca obiektu podjął niezwłocznie stosowne działania (kilkukrotne przegrzewania i płukania wewnętrznej sieci), co w rezultacie doprowadziło do poprawy jakości wody. Zatem zalecenia decyzji zostały wykonane w całości, a postępowanie administracyjne zostało zakończone.

Przekroczenia stwierdzone w pozostałych obiektach, z uwagi, że były niewielkie i punktowe, nie skutkowały wszczęciem postępowań administracyjnych. Zarządcy tych obiektów podejmowali stosowne działania mające na celu doprowadzenie wody do składu zgodnego z wymaganiami. O podjętych działaniach na bieżąco informowali pisemnie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Częstochowie, a także przekazywali sprawozdania z wykonanych badań.

3.2. Ocena jakości wody przeznaczonej do kąpieli

Na terenie miasta Częstochowy prowadzono nadzór sanitarny nad 9 pływalniami (6 obiektów działających odrębnie, 3 pływalnie zlokalizowane przy obiektach szkolno-oświatowych). Skontrolowano wszystkie obiekty, przeprowadzając 12 kontroli.

W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości natury technicznej, co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej. Ponadto w związku ze stwierdzonymi przekroczeniami parametrów mikrobiologicznych w wodzie wydano decyzję nakazującą w zakresie doprowadzenia jej do składu zgodnego z normą. Zarządca obiektu podjął stosowne działania mające na celu poprawę jakości wody, a potwierdzeniem tych działań było uzyskanie prawidłowych parametrów w sprawozdaniach z badań.

W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego zostało pobranych 47 próbek wody. W części próbek stwierdzono niewielkie odchylenia od normatywów wartości parametrów fizyko-chemicznych, takich jak: redox, chloroform, azotany, chlor wolny i związany, utlenialność, pH. Wskaźniki te nie miały bezpośredniego wpływu na zdrowie osób korzystających z pływalni, są jednak parametrami wskazującymi na możliwe pogorszenie jakości wody pod kątem czystości mikrobiologicznej. Pobrano także 15 próbek wody ciepłej z wewnętrznych instalacji wodociagowych pływalni w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella* sp. W jednym przypadku stwierdzono przekroczenie badanego parametru. Zarządca niezwłocznie wdrożył stosowne działania, które wpłynęły na doprowadzenie wody ciepłej do składu zgodnego z wymaganiami.

Ponadto właściciele i zarządcy pływalni wykonywali badania wody z niecek i cyrkulacji oraz wody ciepłej z wewnętrznej instalacji w ramach kontroli wewnętrznej, zgodnie z zatwierdzonymi harmonogramami poboru próbek wody. Sprawozdania z badań były na bieżąco przesyłane do Stacji Sanitarnej. W przypadku stwierdzenia przekroczeń badanych parametrów, zarządcy pływalni przesyłali również powiadomienia z opisem działań podjętych w celu poprawy jakości wody.

W 2022 r. na jeden z nadzorowanych obiektów wpłynęły 2 interwencje dotyczące pogorszenia się wizualnej jakości wody w niecce basenu. Przeprowadzono kontrolę wraz z poborem próbek wody do badań laboratoryjnych. W jednym przypadku badania wykazały przekroczenie parametrów mikrobiologicznych. Z uzyskanych informacji od zarządcy pływalni wynikało, że przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości mogły być problemy techniczne prowadzonego procesu uzdatniania wody. Dla wszystkich pływalni w formie decyzji wydano 9 rocznych ocen okresowych dotyczących jakości wody do kąpieli.

W sezonie letnim w 2022 r. na terenie miasta Częstochowy funkcjonowało kąpielisko. W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 2 kontrole, a przed uruchomieniem kąpieliska pobrano próbki wody do badania laboratoryjnego. Ponadto zgodnie z wytycznymi zarządca obiektu wykonał 3-krotnie badania wody w ramach kontroli

wewnętrznej. Na podstawie uzyskanych sprawozdań wydawano bieżące oceny o jakości wody oraz aktualizowano internetowy Serwis Kąpieliskowy prowadzony przez Główny Inspektorat Sanitarny.

3.3. Obiekty użyteczności publicznej

Obiekty użyteczności publicznej stanowiły liczną i różnorodną grupę, co powodowało zróżnicowanie wymagań sanitarnych i technicznych. Ogółem pod nadzorem tutejszej Stacji były 834 obiekty, z których skontrolowano 611 przeprowadzając 763 kontrole sanitarne.

W związku ze stwierdzonym nieprawidłowym stanem sanitarno-technicznym w Domu Pomocy Społecznej wydano decyzję nakazującą usunięcie uchybień. Ponadto za stwierdzone nieprawidłowości w zakresie złego stanu sanitarnego w zakładzie fryzjerskim osobę odpowiedzialną za zaniedbania ukarano mandatem karnym w wysokości 200 zł.

1. Obiekty świadczące usługi noclegowe

W 2022 r. skontrolowano 29 obiektów noclegowych z 38 w ewidencji, przeprowadzając w nich 34 kontrole (w 2021 r. - 83 kontrole). W trakcie przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Na utrzymywanie właściwego poziomu sanitarno-higienicznego oraz technicznego tych obiektów wpływ miała również coraz większa konkurencja na rynku oraz rosnące wymagania klientów. Właściciele obiektów świadczących usługi noclegowe starali się polepszać wizerunek swoich obiektów poprzez prowadzenie bieżących remontów, wymianę wyposażenia czy nowoczesne zagospodarowanie otoczenia placówek. Obiekty noclegowe były wyposażone odpowiednio do standardu. W większości obiektów pranie bielizny pościelowej odbywało się w pralniach zewnętrznych. Gospodarowanie odpadami komunalnymi prowadzone było prawidłowo. Szczególną uwagę zwracano na zabezpieczenie sanitarno-epidemiologiczne oraz informowano właścicieli bądź zarządców o konieczności prowadzenia właściwej eksploatacji instalacji ciepłej wody i klimatyzacji w aspekcie zagrożenia bakteriami *Legionella sp.*, w tym o wykonywaniu badań laboratoryjnych ciepłej wody użytkowej. W związku z utrzymującym się stanem zagrożenia epidemicznego w obiektach prowadzono działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego osób w nich przebywających.

2. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

W 2022 r. skontrolowano 346 obiektów z 486 w ewidencji, przeprowadzając 351 kontroli. Nieprawidłowości stwierdzono w jednym obiekcie, w związku z czym na osobę odpowiedzialną tych zaniedbań nałożono mandat karny na kwotę 200 zł. Kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie nieprawidłowości, co skutkowało umorzeniem postępowania administracyjnego.

Z uwagi na zagrożenie przeniesienia zakażeń w kontrolowanych obiektach szczególną uwagę zwracano na prowadzenie właściwej dezynfekcji przyborów fryzjerskich i sterylizacji narzędzi kosmetycznych. Stwierdzono, że większość zakładów prowadziła procesy sterylizacji we własnym zakresie w miejscu prowadzonej działalności. Każdorazowo podczas kontroli zwracano uwagę na stan sanitarny bielizny wykorzystywanej podczas wykonywanych zabiegów. Stosowano głównie bieliznę jednorazowego użytku. Postępowanie z odpadami

prowadzone było prawidłowo. Podczas przeprowadzanych kontroli sanitarnych, pracownicy Inspekcji Sanitarnej prowadzili również działania edukacyjne poprzez informowanie właścicieli tych zakładów o następstwach braku wdrożenia procedur higienicznych.

3. Domy Pomocy Społecznej

W roku sprawozdawczym skontrolowano 6 obiektów z 7 będących w ewidencji. Przeprowadzono 10 kontroli. W jednym obiekcie, w związku z interwencją, stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu technicznego pomieszczeń. Wszczęto postępowanie i wydano decyzję nakazującą usunięcie nieprawidłowości oraz na wniosek strony 2 decyzje prolongującą termin wykonania zaleceń. Decyzję wykonano w całości. Kontrole wykazały, że obiekty były dostosowane do obowiązujących przepisów i utrzymywane w wymaganym stanie sanitarno-technicznym. Pokoje mieszkalne były wyposażone w sposób zapewniający pensjonariuszom wygodne warunki funkcjonowania, dostosowane dla osób niepełnosprawnych. Mieszkańcy w obiektach mogli rozwijać swoje zdolności podczas terapii zajęciowych w tematycznie przygotowanych pracowniach, np.: plastycznych, muzycznych itp. Postępowanie z bielizną było prawidłowe. Domy posiadały własne pralnie bielizny spełniające wymogi sanitarne. Wytwarzane w wyniku prowadzonych działalności odpady niebezpieczne, w tym medyczne, były prawidłowo przechowywane do czasu odbioru przez specjalistyczne firmy. Odpady komunalne usuwano na bieżąco.

4. Noclegownie i domy dla bezdomnych

Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie znajdowało się 5 obiektów, wszystkie skontrolowano przeprowadzając 6 kontroli. W większości z nich podopieczni sami wykonywali prace związane z utrzymaniem czystości pomieszczeń. Do ich dyspozycji była wystarczająca ilość sprzętu oraz środków myjących i dezynfekujących. Zapewniono im niezbędne środki higieny osobistej oraz wdrożono procedury dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców w zakresie chorób zakaźnych. W obiektach sukcesywnie prowadzono prace dotyczące poprawy stanu technicznego. Pranie bielizny odbywało się w wydzielonych pomieszczeniach wyposażonych w odpowiednie urządzenia pralnicze.

5. Dworce i stacje kolejowe

W ewidencji tutejszej Stacji znajdował się jeden dworzec autobusowy. Obiekt ten został poddany kontroli, nieprawidłowości nie stwierdzono. Na terenie należącym do dworca zapewniono miejsca stanowiskowe dla autobusów oraz zadaszone miejsca dla pasażerów. Kierowcom transportu publicznego zapewniono dostęp do przenośnej toalety typu Toi-Toi. Przedsiębiorstwo PKS S.A. zrezygnowało z wynajmowania budynku, który przez wiele lat był wykorzystywany jako poczekalnia z kasami biletowymi dla pasażerów. Skontrolowano także 4 obiekty wchodzące w skład dworców PKP oraz stację PKP Gnaszyn, gdzie przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych. Obiekty dostosowano do użytku dla osób niepełnosprawnych. Gospodarka odpadami prowadzona była prawidłowo, natomiast prace sprzątające wykonywana firma zewnętrzna.

6. Domy przedpogrzebowe

Do tej grupy obiektów zaliczono 2 domy przedpogrzebowe, z czego jeden został skontrolowany. W obiekcie zapewniono chłodnie do przechowywania zwłok, sale do przygotowania zwłok, sale sekcyjne, sale pożegnań i sale ceremonii pogrzebowych. Przy obiekcie zapewniono również krematorium zwłok. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarnego i technicznego. Specyfika prowadzonych usług wymagała odpowiedzialnego postępowania między innymi z wytwarzanymi odpadami.

W tym zakresie również nie stwierdzono nieprawidłowości. Wytyczne i procedury dotyczące przestrzegania reżimu sanitarnego wdrożone w okresie występowania COVID-19 były w dalszym ciągu stosowane w codziennej pracy i obsłudze klientów. Zakład posiadał umowę na odbiór odpadów niebezpiecznych zawartą ze specjalistyczną firmą. Pracownikom zapewniono indywidualne środki ochrony osobistej.

7. Zakłady pogrzebowe nieprzechowujące zwłok

Pod nadzorem Stacji Sanitarnej znajdowało się 12 obiektów, z czego skontrolowano 6. Przeprowadzono 6 kontroli. Obiekty te najczęściej posiadały wydzielone pomieszczenia biurowe służące do obsługi klienta, pomieszczenia ekspozycji trumien oraz urn, pomieszczenia socjalne oraz sanitarno-higieniczne dla pracowników. Zakłady te świadczyły usługi z zakresu transportu zwłok i szczątków ludzkich, posiadały zawarte umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych ze specjalistycznymi firmami. Mycie i dezynfekcja karoserii i powierzchni transportowej autokarawanów odbywała się na bieżąco, a z wykonywanych zabiegów prowadzono stosowne zapisy.

8. Inne obiekty użyteczności publicznej

Do tej grupy obiektów zaliczamy apteki, obiekty sportowe, widowiskowo-kulturalne, stacje paliw, placówki zapewniające całodobową opiekę, targowiska, areszt, izbę wytrzeźwień, sklepy zaopatrzenia medycznego, sklepy zielarskie, sklepy z odzieżą używaną, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, tereny rekreacyjne, strefy przystankowe, parkingi, parki, ulestępy i cmentarze.

W 2022 r. w ewidencji znajdowało 255 obiektów. Skontrolowano 210, w których przeprowadzono 210 kontroli. Kontrole przeprowadzone w obiektach stałych nie wykazały nieprawidłowości. Właściciele obiektów na bieżąco prowadzili prace remontowe i modernizacyjne. Gospodarowanie odpadami prowadzono prawidłowo.

W trakcie przeprowadzanych w czerwcu 2022 r. kontroli terenów zielonych-parków na Promenadzie im. Czesława Niemena stwierdzono zaniedbania w zakresie estetyki terenu, na co miał wpływ brak bieżącego przycinania trawy i krzewów, zaniedbane place zabaw oraz zniszczone ławki. Tereny te z uwagi na ich niewłaściwy stan techniczny były niedostępne dla mieszkańców. W związku z powyższym, skierowano wystąpienie do Prezydenta Miasta Częstochowy, w którym opisano stwierdzone nieprawidłowości.

Ponadto przeprowadzono kontrole placów zabaw administrowanych przez spółdzielnie mieszkaniowe. Kontrole te nie wykazały nieprawidłowości.

Do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie wpłynęła interwencja dotycząca zdewastowanego ogrodzenia Cmentarza Kule. W związku z powyższym przeprowadzono kontrolę, która potwierdziła zasadność interwencji. Administrator terenu cmentarza wdrożył stosowne działania, a kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie zaleceń.

9. Środki transportu

Do danej grupy obiektów zaliczono:

- tabory kolejowe,
- środki do transportu zwłok i szczątków ludzkich,
- samochody do przewozu chorych,
- samochody do przewozu materiału biologicznego.

Wszystkie obiekty zostały skontrolowane, łącznie przeprowadzono 139 kontroli. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Kontrole sanitarne autobusów i tramwajów prowadzono zarówno podczas jazdy na trasach, jak również na terenie zajezdni. Wszystkie skontrolowane pojazdy spełniały wymogi pod

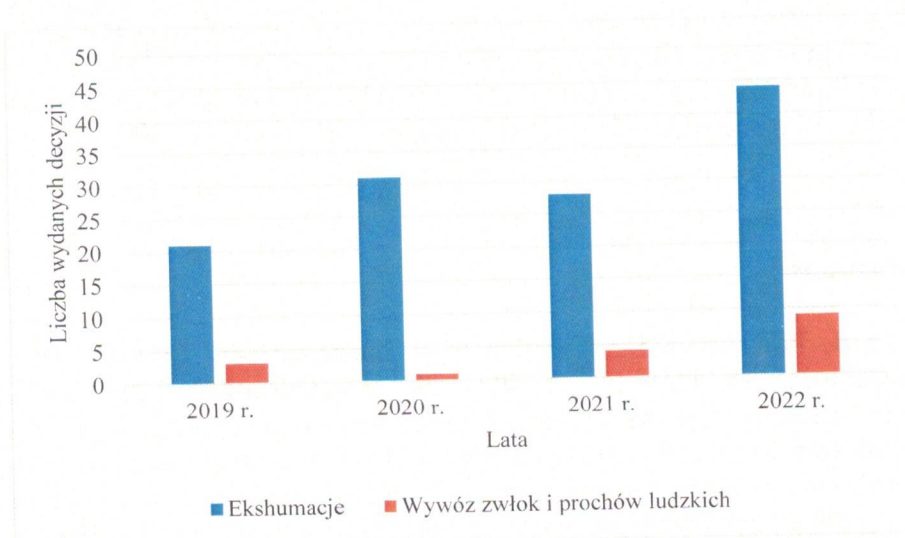
względem sanitarnym i technicznym. Mycie, dezynfekcja oraz ozonowanie pojazdów odbywało się zgodnie z opracowanymi wewnętrznymi procedurami. Pojazdy były prawidłowo przygotowane do wyjazdu w trasę. W środkach transportu publicznego umieszczone były informacje o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych. Do czasu obowiązujących przepisów dotyczących obostrzeń spowodowanych pandemią COVID-19 w widocznych miejscach były zapewnione informacje na temat zasłania ust i nosa. W roku sprawozdawczym na wniosek stron zostało wydanych 27 opinii sanitarnych na środki transportu sanitarnego oraz autokarawany.

10. Działania dodatkowe

W ramach nadzoru nad warunkami przeprowadzania ekshumacji i wywozu zwłok poza granice kraju oraz nadzorem nad obiektami użyteczności publicznej i terenami, które nie podlegają bieżącej kontroli przeprowadzono 83 kontrole ponadplanowe (w roku 2021 - 47 kontroli), w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Jednocześnie w związku z utrzymanym stanem epidemii prowadzone były dodatkowe działania w zakresie sprawdzania przestrzegania wprowadzonych rozporządzeniem Rady Ministrów określonych nakazów i zakazów, głównie w zakresie przestrzegania prawidłowego zasłaniania ust i nosa. Dodatkowe kontrole i wizytacje prowadzone były przy współudziale funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji. Ogółem w okresie od stycznia do maja 2022 roku, w obiektach użyteczności publicznej (galerie, targowiska i punkty handlowe, sklepy przemysłowe, stacje paliw, siłownie, apteki, hotele, itp.) przeprowadzono 231 wizytacji. Na wniosek organizatorów zostało wydanych 17 opinii na zorganizowanie imprez masowych. Podczas wydawania opinii brano pod uwagę zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego ich uczestników, czystość miejsc i terenów, gdzie były one organizowane oraz warunki zapewnienia zaplecza gastronomicznego i punktów sprzedaży artykułów spożywczych. W roku sprawozdawczym zauważono zwiększone zainteresowanie przeprowadzaniem ekshumacji przez rodziny zmarłych. W 2022 r. do Powiatowej Stacji zostały złożone 44 wnioski o wyrażenie zgody na przeprowadzenie ekshumacji. Ponadto wydano większą ilość decyzji (9) zezwalających na wywóz zwłok lub spopielenych szczątków poza granice naszego kraju, co przedstawiono na wykresie 3.1

Wykres 3.1. Ekshumacje i wywóz zwłok i prochów ludzkich w latach 2019-2022.

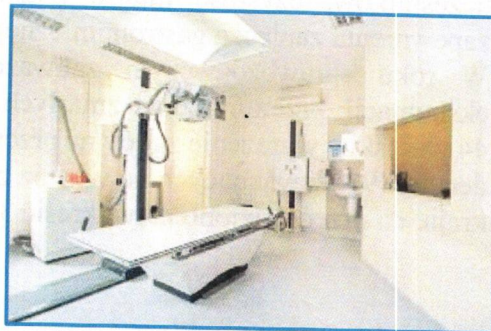
3.4. Nadzór nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie sprawowali nadzór sanitarny nad obiektami prowadzącymi działalność leczniczą. Na terenie miasta Częstochowy w 2022 r. przeprowadzono kontrole sanitarne w następujących podmiotach leczniczych:

- przychodnie i poradnie prowadzące działalność ambulatoryjną, w tym 78 gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach,
- gabinety indywidualnej i specjalistycznej praktyki lekarskiej,
- stacja pogotowia ratunkowego,
- stacja krwiodawstwa, będąca filią podmiotu leczniczego w Katowicach,
- poradnie rehabilitacji leczniczej należące do 18 podmiotów leczniczych prowadzących działalność ambulatoryjną,
- zakłady rehabilitacji leczniczej należące do 6 podmiotów leczniczych świadczących całodobowe stacjonarne usługi medyczne,
- zakłady opiekuńczo-lecznicze prowadzące całodobową stacjonarną działalność leczniczą,
- obiekty (w tym 12 pracowni diagnostycznych) należące do 11 podmiotów leczniczych prowadzących działalność laboratoryjną,
- zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze należące do 7 podmiotów leczniczych w tym 4 zakłady świadczące całodobową pielęgniarzką opiekę długoterminową domową i 1 zakład świadczący całodobową stacjonarną działalność i całodobową pielęgniarzką opiekę długoterminową domową,
- hospicjum,
- inne obiekty świadczące usługi medyczne dla mieszkańców.

W obiektach prowadzących działalność leczniczą przeprowadzono ogółem 243 kontrole sanitarne, podczas których skontrolowano 237 obiektów. Wydano decyzję nakazującą oraz 2 decyzje prolongujące termin wykonania zaleceń.

W ramach nadzoru nad placówkami lecznictwa otwartego oceniano wykonywanie procesów dezynfekcji i sterylizacji materiałów i narzędzi oraz wprowadzenie i przestrzeganie procedur mających na celu bezpieczeństwo zdrowotne pacjentów. Placówki lecznicze wyposażone są w nowoczesny sprzęt, służący do prawidłowej i szybkiej diagnostyki pacjenta oraz wykonywania usług medycznych.

3.5. Interwencje

W 2022 r. do Powiatowej Stacji wpłynęło 40 interwencji (w 2021 r. – 58). Rozpatrzone 14, przeprowadzając 18 kontroli i 2 wizje. W rozpatrywanych interwencjach 3 uznano za zasadne, 6 częściowo zasadne, natomiast 5 uznano jako niezasadne. Interwencje dotyczyły między innymi awarii urządzeń klimatyzacyjnych w pomieszczeniu siłowni, nieprzestrzegania obowiązku zakrywania ust i nosa w obiektach służby zdrowia, braku zapewnienia reżimu sanitarnego w punkcie wymazowym w aptece, niewłaściwego stanu technicznego pomieszczeń Domu Pomocy Społecznej, złego stanu technicznego części ogrodzenia Cmentarza Kule, nieprawidłowych warunków sanitarnych w obiektach użyteczności publicznej (studio tatuażu,

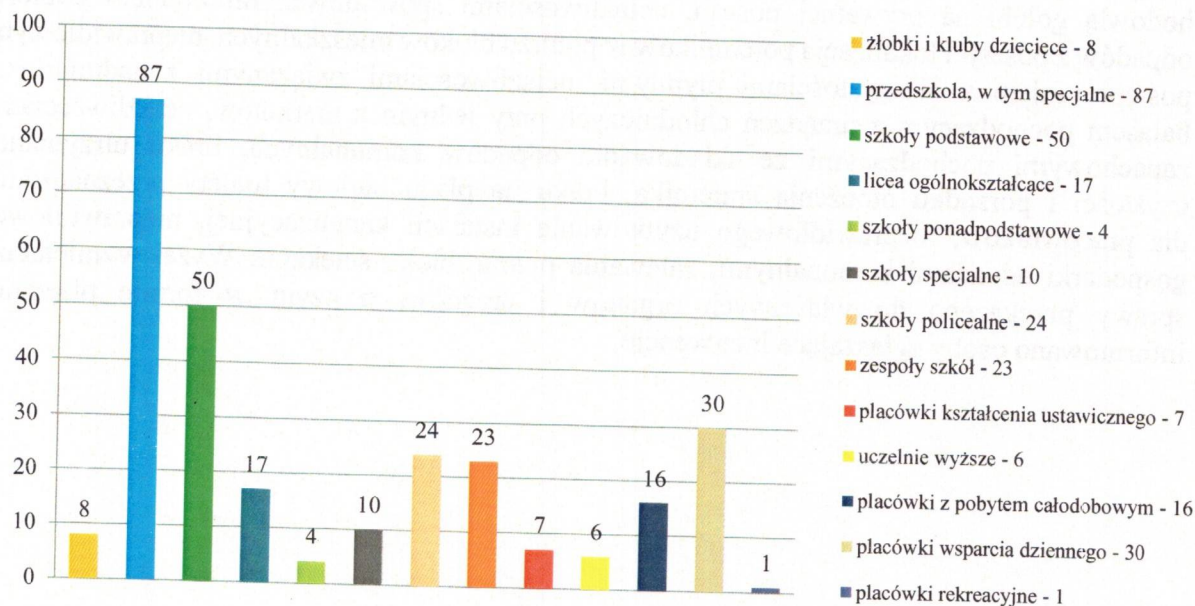
zakładach fryzjerskich, siłowni) oraz niewłaściwych warunków i opieki medycznej dla podopiecznych Domu Seniora. W wyniku przeprowadzonych kontroli interwencyjnych wydano decyzję nakazującą, a osoby odpowiedzialne za zaniedbania ukarano mandatem karnym.

Przeprowadzone kontrole sprawdzające potwierdziły poprawę stanu sanitarnego i technicznego. Osobom i podmiotom zgłaszającym interwencje udzielano pisemnej odpowiedzi o sposobie ich rozpatrzenia. Pozostałe 26 interwencji dotyczyło: obecności gryzoni i insektów w budynkach, występowania fetoru w związku z bytowaniem gołębi na balkonach i strychach budynków, hodowlą zwierząt domowych w lokalu bloku mieszkalnego oraz hodowlą gołębi na prywatnej posesji, uciążliwościami spowodowanymi brakiem odbioru odpadów z posesji i lokalizacją pojemników w pobliżu bloków mieszkalnych, nieprawidłowym postępowaniem z nieczystościami płynnymi, uciążliwościami związanymi z nadmiernym hałasem pochodzącym z urządzeń chłodniczych przy jednym z marketów, uciążliwościami zapachowymi pochodzącymi ze składowania odpadów komunalnych, braku utrzymania czystości i porządku otoczenia śmietnika, braku na placu budowy toalety przeznaczonej dla pracowników, nieprawidłowego użytkowania instalacji kanalizacyjnej, nieprawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi, zalewania piwnic bloku ściekami. Wyżej wymienione sprawy przekazano do właściwych organów i urzędów, o czym w formie pisemnej informowano osoby zgłaszające interwencje.

Rozdział 4

Ocena obiektów nauczania i wychowania

W roku sprawozdawczym pod nadzorem Powiatowej Stacji znajdowały się 283 obiekty nauczania i wychowania usytuowane na terenie miasta Częstochowy. Skontrolowano 247 obiektów, co stanowiło 87% ujętych w ewidencji placówek. Ponadto nadzorem objęto 53 turnusy placówek sezonowego wypoczynku dzieci i młodzieży.

Wykres 4.1. Placówki nauczania i wychowania objęte nadzorem w 2022 r.

W ramach sprawowanego nadzoru oceniano stan techniczno-sanitarny omawianej grupy obiektów w zakresie obowiązujących przepisów prawnych. Ocenę stanu sanitarnego prowadzono zgodnie z procedurami oraz instrukcjami w obszarze higieny dzieci i młodzieży. Warunki zdrowotne w omawianej grupie były określane na podstawie oceny:

- bazy lokalowej w zakresie przygotowania do zadań placówki,
- stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego obiektów, w tym zaopatrzenia w instalację kanalizacyjną, wodociągową i wentylacyjną,
- organizacji procesu nauczania w zakresie przestrzegania zasad higieny pracy umysłowej ucznia przy układaniu tygodniowych rozkładów zajęć oraz dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów zgodnie z zasadami ergonomii,
- zgodności gospodarki substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie,
- form prowadzonego dożywiania w szkołach,
- warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego.

W w/w placówkach przeprowadzono 415 kontroli. Wydano łącznie 81 decyzji merytorycznych, w tym 13 decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarno-technicznego placówek, 40 decyzji prolongujących termin wykonania zaleceń, 27 decyzji zatwierdzających dla obiektów nowych i istniejących oraz decyzję umarzającą postępowanie. W roku statystycznym wystawiono 40 decyzji płatniczych.

W związku z trwającym w roku 2022 stanem epidemii SARS-CoV-2, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Częstochowie w miesiącu styczniu oraz lutym na wnioski dyrektorów placówek nauczania i wychowania wydał 565 pozytywnych opinii w zakresie zmiany sposobu nauczania w szkołach i placówkach. Szerzono edukację prozdrowotną dotyczącą profilaktyki zachorowań na choroby zakaźne oraz zachęcano do szczepień ochronnych.

4.1. Stan sanitarno-techniczny budynków

W placówkach oświatowych należy zapewnić uczniom bezpieczne i higieniczne warunki nauki poprzez przestrzeganie obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy. Zakres prac związany z poprawą warunków technicznych w szkołach w poszczególnych placówkach był zróżnicowany. W jednych szkołach przeprowadzono kompleksowe remonty i termomodernizacje, natomiast w innych doprowadzono do właściwego stanu sanitarnego najbardziej zniszczone sale i wykonano najpilniejsze remonty.

Termomodernizacja Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 3 w Częstochowie

Termomodernizacja Szkoły Podstawowej nr 36 w Częstochowie

W okresie wakacyjnym, przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego 2022/2023 prowadzono remonty budynków oraz terenów zewnętrznych szkół. Prace remontowe obejmowały:

- malowanie ścian i sufitów pomieszczeń szkoły,
- wymianę wykładziny podłogowej w pomieszczeniach,
- cyklinowanie parkietu,
- malowanie drzwi do sal lekcyjnych,
- wymianę stolarki drzwiowej w pomieszczeniach,
- wymianę tynku mozaikowego przy stolarce okiennej,
- remont łazienek,
- wymianę grzejników,
- wymianę oświetlenia,
- wymianę instalacji elektrycznej,
- remont pomieszczeń kuchni,
- remont sali gimnastycznej,
- remont pokrycia dachu hali sportowej,
- naprawę ubytków gzymsu w elewacji budynku szkoły,
- odnowienie schodów wejściowych do placówki oraz chodnika.

4.2. Interwencje w placówkach nauczania i wychowania

W roku sprawozdawczym w placówkach nauczania i wychowania na terenie miasta Częstochowy przeprowadzono łącznie 8 kontroli interwencyjnych w 7 placówkach, z których 2 uznano za zasadne.

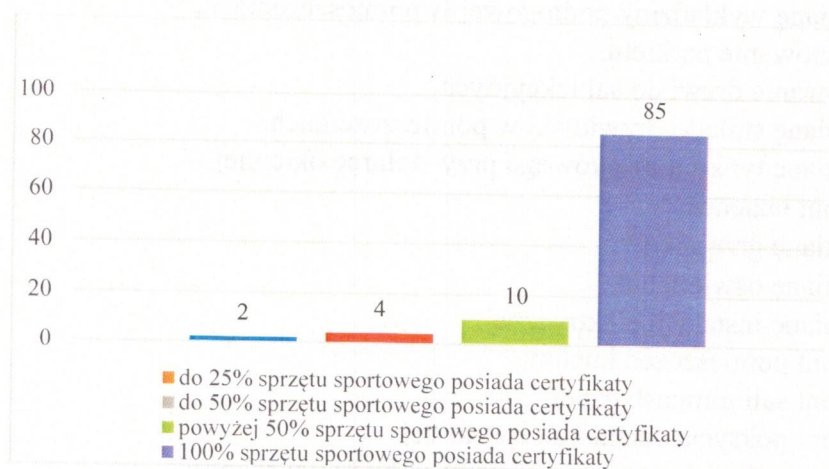
W jednej ze szkół podstawowych w okresie letnim stwierdzono bardzo wysoką temperaturę panującą w salach dydaktycznych oraz brak wentylacji i wyposażenia w rolety

przeciwsłoneczne pomieszczeń przeznaczonych do nauki. Uwzględniając powyższe, zobowiązano dyrektora do zapewnienia odpowiedniej jakości środowiska wewnętrznego, w tym prawidłowej wymiany powietrza, temperatury oraz ochrony przed nadmiernym nasłonecznieniem. W następstwie wydanych zaleceń w placówce zamontowano klimatyzatory, które skutecznie obniżyły temperaturę panującą w salach dydaktycznych. W powyższej sprawie prowadzone jest postępowanie administracyjne.

Kolejna kontrola sanitarna przeprowadzona została w jednej ze szkół ponadpodstawowych i potwierdziła zarzuty ujęte w interwencji. W placówce stwierdzono, że sanitariaty dla uczniów nie zostały wyposażone w podstawowe środki do higieny osobistej (brak ręczników jednorazowego użytku we wszystkich sanitariatach oraz papieru toaletowego w jednym z nich), w wyniku czego nałożono mandat karny w wysokości 100 zł. W trakcie czynności kontrolnych doposażono pomieszczenia sanitarne dla uczniów w niezbędne środki czystości.

4.3. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Odpowiednia infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego kształtuje wśród uczniów pozytywne postawy oraz wpływa na zdrowie i sprawność fizyczną. Analizę oceny warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego przeprowadzono w 103 szkołach, w tym 2 uczelniach publicznych. Na 103 skontrolowane placówki, 70 (tj. 68%) obiektów zapewniało wystarczające warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, a 2 obiekty nie posiadają infrastruktury sportowej. Placówki te (liceum ogólnokształcące oraz szkoła przysposabiająca do pracy) korzystały z infrastruktury obiektów Hali Sportowo-Widowiskowej „Polonia” w Częstochowie oraz pływalni przy II Liceum Ogólnokształcącym im. Romualda Traugutta w Częstochowie.

Wykres 4.2. Ocena posiadanych certyfikatów na urządzenia i sprzęt sportowy w skontrolowanych placówkach.

Zgodnie z aktualnymi obowiązującymi przepisami prawa każdy zakupiony przez szkołę lub placówkę sprzęt sportowy powinien posiadać odpowiedni certyfikat potwierdzający, że jego użytkowanie jest bezpieczne dla uczniów. Od 1997 r. dyrektorzy szkół i przedszkoli zobowiązani są do zakupu sprzętu sportowego poświadczanego certyfikatem zgodności z Polską Normą.

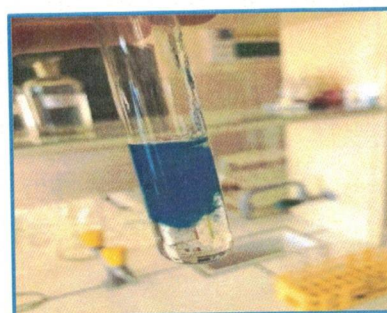
W skontrolowanych pod tym względem 101 szkołach stwierdzono, że w:

- 85 placówkach znajduje się 100% sprzętu sportowego posiadającego certyfikaty,
- 10 placówkach znajduje się powyżej 50% sprzętu sportowego posiadającego certyfikaty,
- 4 placówkach znajduje się do 50% sprzętu sportowego posiadającego certyfikaty,
- 2 placówkach znajduje się do 25 % sprzętu sportowego posiadającego certyfikaty.

Powyższe dane przedstawiono graficznie na wykresie 4.2.

4.4. Gospodarka substancjami i preparatami chemicznymi

W szkołach na terenie miasta Częstochowy w 2022 r. skontrolowano 24 pracownie chemiczne. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, iż niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny były przechowywane we właściwych warunkach, prawidłowo oznakowane oraz używane zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy. Wszystkie skontrolowane placówki posiadały na stanie pracowni chemicznych aktualny spis niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin.

4.5. Ocena warunków pracy ucznia

W ramach nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania w roku 2022 dokonano:

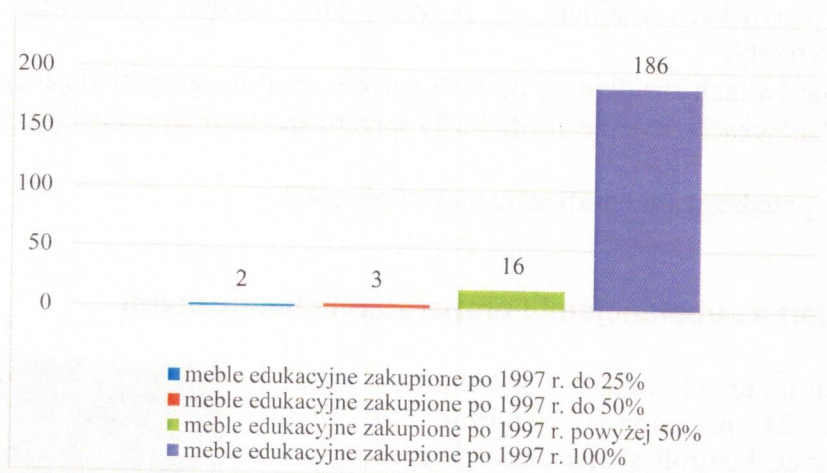
- oceny 965 rozkładów zajęć w 67 placówkach oświatowych (nie odnotowano nieprawidłowości w zakresie higienicznego ułożenia rozkładów zajęć uczniów),
- oceny dostosowania mebli edukacyjnych do wzrostu uczniów w 11 szkołach (badaniem objętych zostało 1 042 dzieci w 65 oddziałach. W 2 szkołach podstawowych stwierdzono 155 stanowisk niedostosowanych do parametrów funkcjonalnych mebli w stosunku do wzrostu uczniów, w związku z czym wydano 2 decyzje nakazujące prawidłowe dostosowanie mebli edukacyjnych do zasad ergonomii).

Ponadto skontrolowano sytuację w zakresie posiadania przez szkoły mebli edukacyjnych. Z przeprowadzonych kontroli wynika, że wszystkie skontrolowane placówki posiadały meble edukacyjne zakupione po 1997 r. Na 207 skontrolowanych szkół, odsetek mebli edukacyjnych zakupionych po 1997 r. wyniósł: 100% w 186 szkołach, powyżej 50% w 16 szkołach, do 50% w 3 szkołach oraz do 25% w 2 szkołach. Powyższe dane przedstawiono na wykresie 4.3.

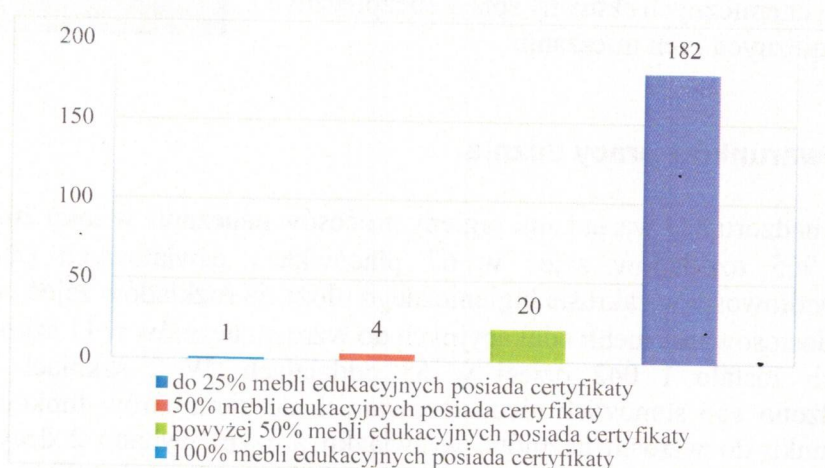
Od 1997 r. dyrektorzy szkół i przedszkoli zobowiązani są do zakupu mebli edukacyjnych poświadczonych certyfikatem zgodności z Polską Normą. Szkoły, które uzupełniały wyposażenie w nowe meble edukacyjne posiadały do nich stosowne certyfikaty. W 207 szkołach skontrolowanych pod względem posiadania certyfikatów na meble edukacyjne zakupione po 1997 roku stwierdzono, że w:

- 182 placówkach znajduje się 100% mebli edukacyjnych posiadających certyfikaty,
- 20 placówkach znajduje się powyżej 50% mebli edukacyjnych posiadających certyfikaty,
- 4 placówkach znajduje się do 50% mebli edukacyjnych posiadających certyfikaty,
- 1 placówce znajduje się do 25 % mebli edukacyjnych posiadających certyfikaty.

Powyższe dane przedstawiono graficznie na wykresie 4.4.

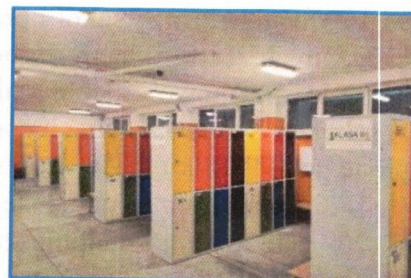
Wykres 4.3. Wyposażenie placówek w meble edukacyjne zakupione po 1997 r.

Wykres 4.4. Posiadane certyfikaty na meble edukacyjne zakupione po 1997 r.

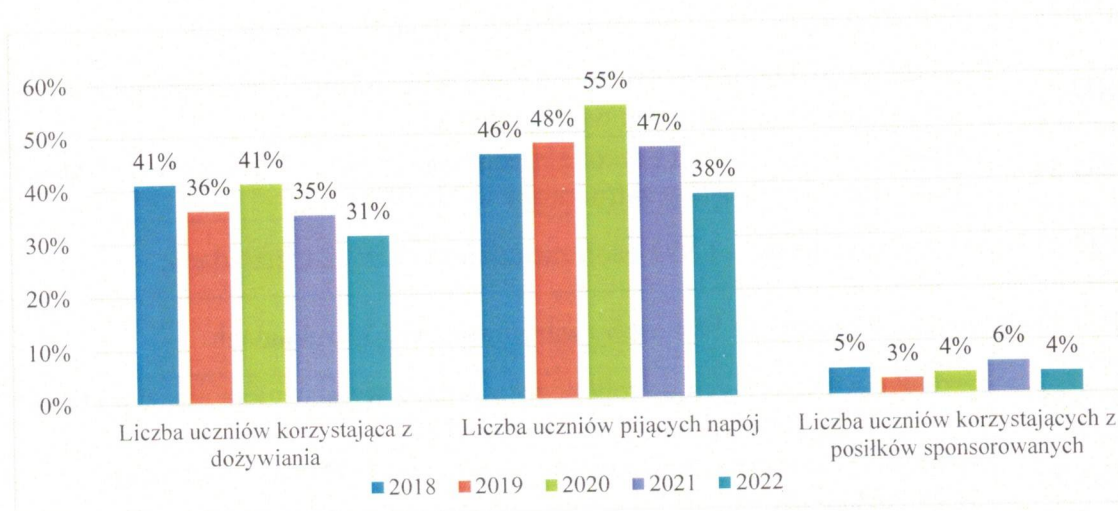
4.6. Ocena tworzenia warunków na pozostawianie podręczników szkolnych

Zgodnie z polskim prawem od 1 września 2009 r., szkoły zapewniają uczniom możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych na terenie placówki edukacyjnej. W roku sprawozdawczym wszystkie skontrolowane szkoły na terenie miasta Częstochowy zapewniły uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych.

4.7. Prowadzenie dożywiania w placówkach szkolnych

Program dożywiania uczniów w szkołach prowadzony był w 75 na 108 skontrolowanych placówek edukacyjnych. Obiady otrzymało 7 613 uczniów, co stanowi 31% wszystkich uczniów w skontrolowanych placówkach, a z posiłków dofinansowanych skorzystało 309 uczniów (co stanowi 4% uczniów korzystających z dożywiania). II śniadania oferowało liceum ogólnokształcące oraz zespół szkół specjalnych dla ogółem 32 uczniów. Liczba uczniów pijących napój zapewniony przez placówki edukacyjne to 9 378 (co stanowi 38% uczniów w skontrolowanych placówkach). Ogólna liczba uczniów w skontrolowanych placówkach to 24 454 dzieci i młodzieży. Zestawienie dożywiania uczniów w szkołach za lata 2018 - 2022 przedstawia wykres 4.5.

Wykres 4.5. Dożywianie dzieci w szkołach w latach 2018 – 2022.

4.8. Nadzór nad placówkami organizującymi wypoczynek zimowy i letni dla dzieci i młodzieży

W bazie wypoczynku zgłoszono 102 turnusy (23 zimowe i 79 letnich). W ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego w 2022 r. łącznie skontrolowano 53 turnusy, w tym 19 turnusów zimowych i 34 letnie, w których wypoczywało 1 766 uczestników. Stan przygotowania oraz funkcjonowania placówek zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży nie budził zastrzeżeń, wszystkie obiekty zapewniały odpowiednie warunki sanitarno-higieniczne oraz techniczne.

Dożywianie na turnusach w miejscu zamieszkania prowadziło 42 organizatorów.

Wypoczynek dzieci przebiegał bezpiecznie, stan zdrowia uczestników wypoczynku nie budził zastrzeżeń. W ciągu całej akcji nie odnotowano interwencji, jak również zatrucia pokarmowego. W trakcie czynności kontrolnych pozostawiano plakaty „Bezpieczne Ferie Zimowe” oraz „Bezpieczne Wakacje”, a także informowano organizatorów półkolonii letnich o konkursie „Wakacje: bezpiecznie, zdrowo i zabawnie”.

Rozdział 5

Ocena stanu sanitarnego zakładów pracy

W 2022 r. nadzorem sanitarnym objęto 1 182 zakłady pracy zatrudniające 32 609 osób. Największą liczbę zatrudnionych odnotowano w następujących branżach (wg PKD):

PKD 29	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep z wyłączeniem motocykli (głównie produkcja akcesoriów dla przemysłu samochodowego, np.: poduszki powietrzne, linki hamulcowe, pasy bezpieczeństwa) – 4 646 osób zatrudnionych w 13 zakładach,
PKD 24	produkcja metali – 2 535 osób zatrudnionych w 17 zakładach,
PKD 23	produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – 2 025 osób zatrudnionych w 36 zakładach,
PKD 84	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 2 002 osoby zatrudnione w 31 zakładach,
PKD 47	handel detaliczny – 1 991 osób zatrudnionych w 124 zakładach,
PKD 46	handel hurtowy – 1 884 osoby zatrudnione w 133 zakładach
PKD 25	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń – 1 817 osób zatrudnionych w 143 zakładach,
PKD 49	transport lądowy oraz transport rurociągowy – 1 493 osoby zatrudnione w 19 zakładach.

5.1. Ocena warunków środowiska pracy

W 2022 r. działalnością kontrolną objęto 522 zakłady pracy, co stanowiło 44% zakładów objętych ewidencją, a w 2021 r. – 326 zakładów, co stanowiło 28%. Przeprowadzono 625 kontroli planowych i ponadplanowych (w 2021 r. – 416 kontroli), co stanowiło 50,2% wzrostu w stosunku do roku poprzedniego.

Zakres działań kontrolnych obejmował:

- przestrzeganie zasad, przepisów higieniczno-sanitarnych oraz profilaktykę chorób zawodowych,
- ekspozycję pracowników na czynniki szkodliwe,
- wyniki badań środowiska pracy,
- narażenie na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- przestrzeganie zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- substancje chemiczne i ich mieszaniny, produkty biobójcze i prekursory narkotyków kategorii 2 i 3,
- przestrzeganie zasad i przepisów przy produkcji i wprowadzaniu do obrotu produktów kosmetycznych.

Kontynuowano także nadzór nad przestrzeganiem przepisów zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest w ramach realizacji rządowego „Programu oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032”. Ponadto w roku 2022 prowadzono kontrole pod kątem warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach pogrzebowych.

Przeprowadzone kontrole miały na celu eliminację nieprawidłowości oraz podniesienie świadomości pracodawców i pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Podczas wykonywania kontroli dokonano również oceny stanu sanitarnego w wyznaczonych zakładach i potencjalnego narażenia pracowników na określony czynnik szkodliwy dla zdrowia. W skontrolowanych obiektach najczęściej występującymi nieprawidłowościami były:

- brak aktualnych badań lekarskich,
- wprowadzanie do obrotu handlowego produktów biobójczych bez stosownego zezwolenia,
- brak rejestru czynników szkodliwych,
- uchybienia w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin,
- brak lub nieprawidłowa ocena ryzyka zawodowego,
- przekroczenia NDS i NDN,
- zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń,
- brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych,
- brak stosownych dokumentów dających podstawę prawną do produkcji i wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 109 decyzji administracyjnych nakazujących poprawę stanu sanitarno-technicznego w określonym terminie (w 2021 r. – 51), co stanowiło ponad dwukrotny wzrost w stosunku do 2021 r. oraz 37 decyzji prolongujących termin wykonania zaleceń (w 2021 r. – 35), co stanowiło 6% wzrost w stosunku do 2021 r. Z kolei niewykonanie zaleceń zawartych w decyzjach skutkowało wydaniem 6 upomnień (w 2021 r. – 2 upomnienia).

W związku ze zgłoszonymi interwencjami z terenu miasta Częstochowy przeprowadzono 20 kontroli sanitarnych. Interwencje dotyczyły najczęściej:

- braku wyposażenia pracowników w środki ochrony indywidualnej,
- nieprawidłowego oznakowania produktów chemicznych,
- wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych bez stosownego zezwolenia,
- nieprzestrzegania przepisów w zakresie niebezpiecznych substancji chemicznych,
- nieprawidłowych warunków sanitarno-higienicznych w zakładach pracy,
- nieprzestrzegania przepisów prawa w zakresie wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych 7 interwencji uznano za zasadne, czego skutkiem było wydanie 6 decyzji administracyjnych.

W związku z otrzymanym pismem od Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczącym serii zatruc metanolem po spożyciu denaturatu podjęto działania kontrolne, w czasie których pobrano próby ww. produktu do badań laboratoryjnych celem wyeliminowania niebezpiecznego dla życia i zdrowia ludzkiego produktu. Przeprowadzono 27 kontroli sanitarnych w obiektach obrotu handlowego, w których zostało pobranych 65 próbek

denaturatu. Zabezpieczono 1 337 sztuk omawianego produktu. W jednym przypadku stwierdzono przekroczenie stężenia metanolu, w związku z czym wydano decyzję nakazującą wycofanie z obrotu handlowego kwestionowanego produktu.

5.2. Nadzór nad produkcją, wprowadzaniem i stosowaniem produktów kosmetycznych

W 2022 r. na terenie miasta Częstochowy znajdował się zakład produkujący produkty kosmetyczne, funkcjonowały 4 hurtownie oraz liczne obiekty obrotu produktami kosmetycznymi.

W ramach bieżącego nadzoru nad obiektami produkcji, konfekcjonowania i obrotu kosmetykami przeprowadzono 54 kontrole, w tym kontrole związane z powiadomieniem z systemu ostrzegania RAPEX oraz kontrole w zakresie przestrzegania przepisów rozporządzenia w sprawie zakazu stosowania piritionianu cynku oraz Butylphenyl Methylpropionial (lilial) w produktach kosmetycznych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami (obecność niedozwolonego składnika – lilial) wydano decyzję nakazującą wycofanie produktu kosmetycznego z obrotu handlowego.

Ponadto w ramach bieżącego nadzoru nad wprowadzaniem i obrotem produktów kosmetycznych na terenie miasta Częstochowy do badań laboratoryjnych w zakresie zawartości nadtlenu wodoru, zawartości kwasu tioglikolowego, badań mikrobiologicznych, zawartości fluoru, formaldehydu oraz oceny znakowania pobrano 15 próbek produktów kosmetycznych, z czego zakwestionowano 2 próbki, a sprawę przekazano do właściwego terenowo inspektora sanitarnego.

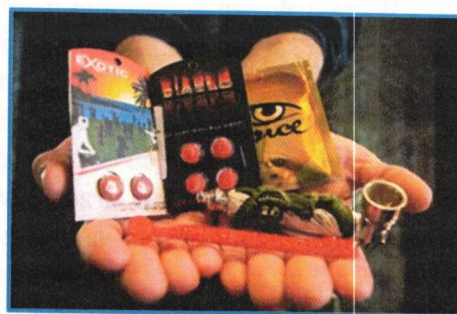

5.3. Nadzór nad wprowadzaniem i stosowaniem prekursorów narkotyków. Dopalacze

Realizując zapisy art. 12 Konwencji Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi przez właściwe instytucje oraz art. 32 rozporządzenia Rady (WE) Nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą, a państwami trzecimi, pracownicy Powiatowej Stacji pozyskiwali informacje dotyczące legalnego handlu prekursorami narkotyków

kategorii 2 i 3. W 2022 r. pod nadzorem znajdowało się ogółem 6 obiektów wprowadzających prekursory kategorii 3, obiekt stosujący prekursory kategorii 2, 21 podmiotów, w których stosowane były prekursory kategorii 3 oraz 4 podmioty stosujące prekursory kategorii 2.

W roku sprawozdawczym otrzymano od placówek medycznych 15 zgłoszeń o podejrzeniu zatrucia środkami zastępczymi tzw. dopalaczami. W 2022 r. na terenie nadzorowanym przeprowadzono 13 kontroli dotyczących realizacji ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Nie stwierdzono sprzedaży środków zastępczych tzw. dopalaczy i nowych substancji psychoaktywnych.

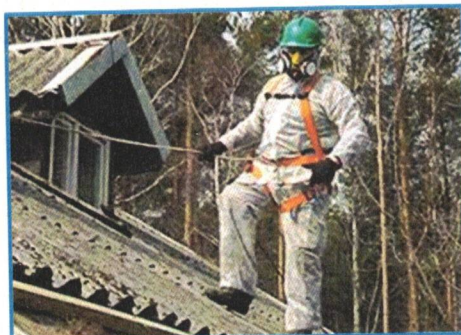
5.4. Ocena warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest

W 2022 r. przeprowadzono 2 kontrole w siedzibie firmy zajmującej się zabezpieczaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest oraz objęto nadzorem miejsce wykonywania rozbiórek związanych z usuwaniem azbestu. Ustalono, że przy pracach z wyrobami zawierającymi azbest zatrudnionych było 10 osób.

Podczas kontroli ocenie poddano:

- posiadanie wymaganych prawem zezwoleń, decyzji i zatwierdzeń programu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi,
- dobór środków zapobiegawczych zastosowanych w celu zminimalizowania ryzyka utraty zdrowia pracowników w związku z narażeniem na azbest,
- jakość dokonanej oceny ryzyka zawodowego i jej udokumentowanie,
- sposób przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- przeszkolenie pracowników i osób kierujących lub nadzorujących usuwanie wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- rejestry wynikające z przepisów regulujących zagadnienia dotyczące czynników rakotwórczych obecnych w środowisku pracy,
- wykonywanie badań środowiskowych na stanowiskach pracy,
- zabezpieczenie terenu podczas wykonywania prac rozbiórkowych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

5.5. Działania edukacyjne w zakresie ochrony pracy

W 2022 r. przeprowadzono łącznie 625 kontroli sanitarnych dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy oraz warunków środowiska pracy pracowników zatrudnionych w zakładach znajdujących się na terenie miasta Częstochowy.

Nadzór nad warunkami środowiska pracy realizowano zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi dotyczącymi:

- bezpieczeństwa i higieny na stanowiskach pracy,
- stosowania substancji chemicznych oraz ich mieszanin,
- szkodliwych czynników biologicznych,
- szkodliwych substancji rakotwórczych i mutagennych,
- produkowania i udostępniania na rynku produktów kosmetycznych,
- wprowadzania do obrotu prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3,
- wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i detergentów,
- wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

Nieprawidłowości w zakresie ww. przepisów prawnych stwierdzone podczas przeprowadzania czynności kontrolnych egzekwowano poprzez wydawanie decyzji nakazujących, a także zakazujących udostępnianie produktów niezgodnych z obowiązującymi przepisami. Działania nadzoru prowadziły więc do poprawy warunków pracy.

Ponadto w trakcie przeprowadzania czynności kontrolnych informowano pracowników o bezpieczeństwie i ochronie zdrowia przed następstwem szkodliwych czynników wewnętrznych oraz zewnętrznych.

W ramach działań edukacyjnych, sprawowanych podczas wykonywania czynności kontrolnych, informowano pracodawców i pracowników o występujących na danym stanowisku pracy czynnikach szkodliwych dla zdrowia oraz o konieczności wprowadzania właściwych rozwiązań organizacyjnych, technicznych i zabezpieczeń osobistych pracowników w celu zminimalizowania narażenia.

Ponadto przeprowadzano ocenę kontrolowanych zakładów pracy w ramach przestrzegania art. 5 ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 276 z późn. zm.). Celem tych kontroli było uświadamianie pracodawców o konieczności podejmowania działań zmierzających do uwolnienia środowiska pracy od dymu tytoniowego w tych placówkach.

Podczas przeprowadzanych czynności kontrolnych zwracano uwagę na przestrzeganie wdrożonych procedur dotyczących bezpieczeństwa zdrowotnego pracowników. Stwierdzono, że wytyczne i procedury dotyczące przestrzegania reżimu sanitarnego były zachowane.

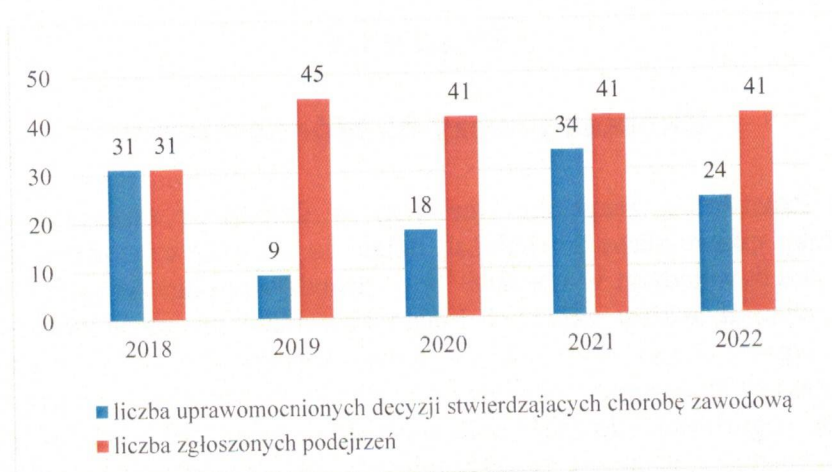
5.6. Choroby zawodowe

W 2022 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie wpłynęło 41 podejrzeń chorób zawodowych. Nie odnotowano postępowań administracyjnych w przedmiocie stwierdzenia choroby zawodowej COVID-19. W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających wydano 24 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 11 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

W wyniku zakończonych postępowań administracyjnych i odwoławczych uprawomocniły się 24 przypadki chorób zawodowych. Według jednostek chorobowych zawartych w wykazie chorób zawodowych będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1836) były to:

- Pozycja 3 – Pylice płuc, 2 przypadki (górnik pod ziemią, górnik strzałowcy),
- Pozycja 15 – Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowana nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat, 1 przypadek (starszy wykładawca),
- Pozycja 19 – Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy, 6 przypadków (pracownik produkcji – 5 przypadków, pracownik produkcyjny-tapicer – 1 przypadek),
- Pozycja 20 – Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy, 15 przypadków (pracownik produkcji – 15 przypadków).

Ponadto w 2022 roku wpłynęło odwołanie od decyzji o braku podstaw do rozpoznania choroby zawodowej, które zostało przekazane do rozpatrzenia zgodnie z właściwością do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Wykres 5.1. Choroby zawodowe w latach 2018-2022.

Liczby uprawomocnionych decyzji stwierdzających choroby zawodowe oraz liczby zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych w latach 2018-2022 przedstawiono na wykresie 5.5.

Rozdział 6

Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w roku sprawozdawczym należały działania profilaktyczne zmierzające do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze oraz sąsiedztwie planowanych i zrealizowanych inwestycji. W wyniku analizy zagrożeń i narażenia ludzi na szkodliwości i uciążliwości środowiskowe wprowadzano w ramach wydawanych opinii i dokonywanych uzgodnień zastrzeżenia i nakazy stosowania rozwiązań technicznych, technologicznych i projektowych ograniczających negatywne oddziaływania przedsięwzięć na zdrowie ludzi i środowisko. Działania te były realizowane na poszczególnych etapach opiniowania bądź uzgadniania różnorodnych dokumentów. Dokonywano uzgodnień projektów budowlanych oraz dokumentacji zmiany sposobu użytkowania obiektów. Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 r., poz. 1029 z późn.zm.) wydawano opinie o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i zakresie wymaganego raportu, a także opiniowano środowiskowe uwarunkowania realizacji planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Uzgadniano zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów na terenie miasta Częstochowy, a także opiniowano przedkładane projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W 2022 r. przeprowadzono 75 kontroli (wizytacji), w tym 4 w trakcie budowy obiektów oraz wydano 101 decyzji płatniczych. Ilość wydanych opinii, dokonanych uzgodnień itp. wyniosła 151, co stanowi spadek o ok. 18 % w stosunku do roku 2021.

Kontrole zrealizowanych obiektów budowlanych i ocena zgodności ich realizacji z projektem budowlanym były końcowym etapem postępowania inwestycyjnego umożliwiającym inwestorowi uzyskanie pozwolenia na użytkowanie w trybie wynikającym z art. 56 ust.1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz.U. z 2021 r., poz. 2351 z późn.zm). W celu zapewnienia prawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego w obiektach budowlanych zainteresowanym projektantom i inwestorom udzielano konsultacji i porad fachowych związanych z projektowaniem i realizacją, w szczególności o skomplikowanej technologii. Dokonując różnorodnych uzgodnień w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych zwracano szczególną uwagę na zabezpieczenie zdrowia ludzi przebywających na terenach chronionych przed uciążliwościami związanymi z hałasem, emitowanymi zanieczyszczeniami, a także na zapewnienie właściwej gospodarki wodno-ściekowej oraz prawidłowego zagospodarowania odpadów. W sprawach trudnych tematycznie przeprowadzano konsultacje z pracownikami merytorycznymi wydziałów: Administracji Architektoniczno - Budowlanej oraz Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Urzędu Miasta Częstochowy, Miejską Pracownią Urbanistyczno – Planistyczną, a także z Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego dla miasta Częstochowy.

Tabela 6.1. Uzgodnienia i opinie sanitarne wydane w 2022 r.

Rodzaj dokonanego uzgodnienia lub wydanej opinii	Ogółem	W tym pozytywne
Uzgodnienia warunków zabudowy terenu wydawane w trybie art. 60 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	1	1
Opinie o konieczności lub jej braku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz o zakresie raportu	30	4
Opinie o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	3	3
Uzgodnienia projektów budowlanych oraz dokumentacji zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych	27	27
Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	9	-
Opinie o projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wydawane w trybie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko	10	10
Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego w trybie art. 56 ustawy Prawo budowlane	59	59
Wyrażenie zgody na użytkowanie obiektu w formie opinii sanitarnej, zaświadczenia	15	12
Kontrole w trakcie realizacji inwestycji	4	-
Inne, w tym korespondencja ogólna	18	-
Decyzje płatnicze	101	-

Tabela 6.2. Uzgodnienia i opinie sanitarne dla terenu miasta Częstochowy wydane w latach 2018 – 2022.

Rodzaj uzgodnienia lub opinii	2018	2019	2020	2021	2022
Uzgodnienia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu	3	11	2	0	1
Opinie o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i zakresie raportu	43	55	23	33	30
Opinie o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	5	4	8	5	3
Uzgodnienia projektów budowlanych oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów	53	42	42	48	27
Opinie o projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	1	4	8	7	10
Uczestnictwo w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego w trybie art. 56 ustawy - Prawo budowlane	65	61	66	74	59
Wyrażenie zgody na użytkowanie obiektu w formie opinii sanitarnej	0	4	6	8	12

Analizując liczbę uzgodnień dokumentacji widoczny jest wzrost projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w latach od 2020 – 2022 w stosunku do lat wcześniejszych. Liczba dokonanych uzgodnień projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego utrzymuje się na podobnym poziomie. W wyniku analizy danych w odniesieniu do lat 2018-2022 można stwierdzić, że ilość wydanych opinii o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko stwierdzono nieznaczny spadek w stosunku do lat poprzednich, podobnie jak ilość wydanych opinii o potrzebie (lub jej braku) przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć. Odnotowano ponad 43% redukcję w stosunku do roku 2021 liczby uzgodnionych dokumentacji projektowych obiektów budowlanych, co wynika z niestabilnej sytuacji gospodarczej w kraju. Nadal występują obiekty częściowo przekazywane do użytkowania, co wynika z zainteresowania inwestorów uzyskaniem pozwoleń na użytkowanie i szybkim wynajęciem bądź rozpoczęciem działalności usługowej lub produkcyjnej w części zrealizowanej. Pozostałe wskaźniki zawarte w w/w tabeli podlegają ograniczonej zmienności i utrzymują się na poziomie średniej z lat objętych analizą.

W okresie sprawozdawczym uzgadniano przede wszystkim dokumentacje projektowe dotyczące zakładów fryzjerskich i kosmetycznych, sklepów ogólnospożywczych, obiektów małej gastronomii i barów szybkiej obsługi, gabinetów lekarskich, itp. Często były to dokumentacje dotyczące aranżacji, zmiany sposobu użytkowania lub adaptacji lokali i obiektów już istniejących lub oddanych do użytkowania w stanie developerskim do ich zagospodarowania przez najemców.

W minionym roku wydano 10 opinii sanitarnych o projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Pozytywnie zaopiniowano między innymi projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Częstochowie w dzielnicach Mirów i Zawodzie - Dąbie, w rejonie ulic: Legionów, gen. Józefa Hallera, Odlewników i Głogowej. Obszar objęty planem obejmuje teren o powierzchni około 98 ha, położony we wschodniej części miasta i jest częściowo zabudowany i zagospodarowany w rejonie istniejących dróg. Na tym terenie zlokalizowana jest zabudowa produkcyjna i usługowa. Tereny niezabudowane to w większości odłogowane pola rolnicze oraz nieużytki z zaznaczającą się sukcesją lasu w północno-zachodniej części obszaru objętego projektem planu. Kolejnymi pozytywnie zaopiniowanymi były projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych na terenie miasta Częstochowy, w dzielnicach Lisiniec i Gnaszyn - Kawodrza, w rejonie ulic: Głównej, Tatrzkańskiej i Lwowskiej, w dzielnicy Gnaszyn - Kawodrza, w rejonie ulic: Diamentowej oraz Osada Młyńska, w dzielnicy Gnaszyn - Kawodrza, w rejonie ulicy Rzepakowej, w dzielnicy Gnaszyn - Kawodrza, w rejonie ulic: Konwaliowej i Przestrzennej. Opracowaniami objęte zostały cztery obszary położone w zachodniej części miasta, w znacznej części zabudowane, z przeważającą funkcją mieszkaniową i usługową. Przystąpienie do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla w/w obszarów miało związek z regulacjami prawnymi ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, zawierającej zasady wyznaczania strefy oddziaływania elektrowni wiatrowych i wprowadzającej istotne ograniczenia nabytych praw do nieruchomości zlokalizowanych w obszarze strefy. W wyniku wejścia w życie ustawy, w granicach strefy oddziaływania dwóch istniejących elektrowni wiatrowych - o mocy 500 kW i 300 kW zlokalizowanych w Częstochowie, w rejonie ulicy Konwaliowej, znalazł się rozległy obszar rozciągający się w promieniu ponad 1 km wokół wieży elektrowni o większej mocy. Brak możliwości lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, nie jest zgodny z polityką przestrzenną miasta Częstochowy zapisaną w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjętym uchwałą Nr 263.XX.2019 Rady Miasta Częstochowy z dnia 21 listopada 2019 r., jak i wcześniejszym

dokumentem kierunkowym polityki przestrzennej miasta. Pozytywie zaopiniowano miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Częstochowie, w dzielnicy Gnaszyn - Kawodrza, w rejonie ulic: Głównej, Tatrzańskiej i Warownej. Celem opracowania projektu planu było uporządkowanie i określenie inwestycji, które mogą powstać na terenie wskazanym w uchwale oraz ograniczenie powstawania w przyszłości przedsięwzięć powodujących konflikty społeczne, a także zabezpieczenie komfortu życia mieszkańców terenów zabudowy mieszkaniowej. Powierzchnia terenu opracowania wynosi 8,0 ha.

Rozpatrzono 9 wniosków dotyczących uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ilość w/w opinii wynika wprost z podejmowanych przez Radę Miasta Częstochowy uchwał w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów na terenie miasta.

Przedsięwzięciem istotnym dla mieszkańców miasta Częstochowy, a przekazywanym etapowo do użytkowania przy udziale pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej była hala produkcyjno-magazynowa firmy ZF Automotive Systems Poland Sp. z o. o. przy ul. Ekonomicznej 19, w której zatrudniono ok. 800 osób.

Ponadto w 2022 r. przekazano do użytkowania między innymi: rozbudowę Przedszkola Miejskiego nr 38 przy ul. Okulickiego 63, Centrum Pomocy Dziecku i Jego Rodzinie przy ul. Jasnogórskiej 34, Centrum Handlowe „Park Aniołów” przy ul. Drogowców 43 oraz kilka budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ulicach: Okulickiego, Poleskiej oraz Botanicznej.

Rozwój miasta Częstochowy uwidaczniają kolejne obiekty produkcyjne i usługowe realizowane na terenach specjalnych stref ekonomicznych wydzielonych w granicach administracyjnych miasta. W realizowanych obiektach budowlanych stosowane są nowoczesne rozwiązania techniczne i technologiczne, systematycznie rośnie jakość wykonawstwa w zakresie robót budowlanych, instalacyjnych i wykończeniowych. Podnosi się standard oraz nowoczesność wyposażenia technicznego i technologicznego w realizowanych obiektach użyteczności publicznej, w tym obiektach służby zdrowia, oświaty i wychowania, handlowych, sportu i rekreacji, a także zakładach produkcyjnych, co powoduje sukcesywną poprawę stanu sanitarnego miasta Częstochowy.

Rozdział 7

Działalność Oświatowo-Zdrowotna

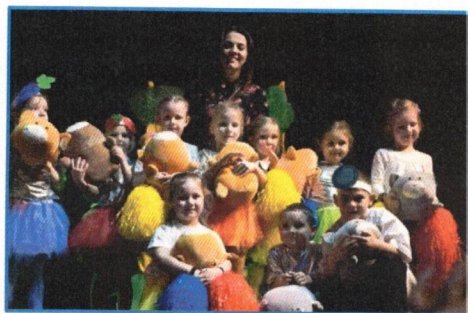
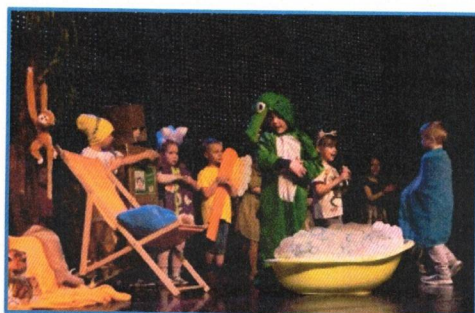
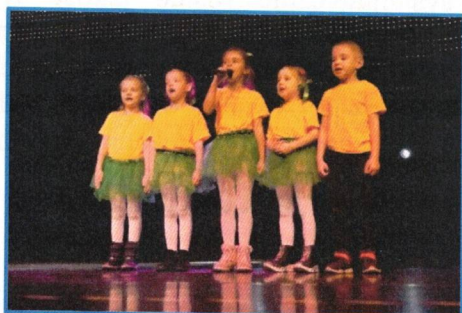
W 2022 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie koordynowała i nadzorowała przebieg ogólnopolskich interwencji programowych i nieprogramowych w zakresie profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia. Prowadzono działania ukierunkowane na edukację zdrowotną w zakresie uzależnień od wyrobów tytoniowych, alkoholu oraz innych substancji uzależniających, a także w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych, w tym zakażeń COVID 19. Ponadto kontynuowano ogólnopolskie oraz wojewódzkie interwencje programowe kształtujące właściwe nawyki prozdrowotne wśród dzieci i młodzieży.

Na terenie miasta Częstochowy zrealizowanych zostało 11 interwencji programowych oraz 7 interwencji nieprogramowych. W ramach nadzoru nad prawidłową realizacją interwencji programowych w placówkach szkolno-wychowawczych na terenie miasta Częstochowy przeprowadzono 53 wizytacje.

7.1. Interwencje programowe

1. „Klub zdrowego przedszkolaka”

W roku szkolnym 2021/2022 projektem wojewódzkim „Klub zdrowego przedszkolaka” objęto 30 placówek przedszkolnych. Celem programu jest poprawa żywienia dzieci w przedszkolach poprzez dostosowanie jadłospisów do obowiązujących norm żywieniowych, zwrócenie uwagi na ważność aktywności fizycznej oraz nadmierną ekspozycję na słońce. Równoległe prowadzono akcję edukacyjną wśród dzieci i kadry pedagogicznej w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych „Szkoła czystych rąk” oraz bezpiecznego grzybobrania. Ponadto projekt poszerzono o edukację w ramach szczepień ochronnych. W ramach realizacji programu Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie wraz z Urzędem Miasta Częstochowy zorganizowała Konkurs Piosenki o Zdrowiu, który odbył się w Miejskim Domu Kultury w Częstochowie. W programie udział wzięło 6152 uczestników.

2. „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

Placówki przedszkolne kontynuują realizację ekologicznego programu pod hasłem „Skąd się biorą produkty ekologiczne”. W roku szkolnym 2021/2022 objęto nim 26 przedszkoli. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W programie udział wzięło 2007 uczestników (dzieci przedszkolnych oraz rodziców).

3. „Czyste powietrze wokół nas”

W roku szkolnym 2021/2022 przedszkolnym programem edukacji antytytoniowej objęto 30 placówek przedszkolnych. Celem programu było zwiększenie wrażliwości dzieci na szkodliwość dymu papierosowego, podniesienie poziomu wiedzy na temat skutków palenia papierosów oraz wypracowanie wśród dzieci umiejętności postawy asertywności w stosunku do osób dorosłych narażających ich na dym tytoniowy. W programie wzięło udział 3486 uczestników.

4. Szkolny program profilaktyczny pod hasłem „Trzymaj Formę !”

W roku szkolnym 2021/2022 realizacja XVI edycji programu pn.: „Trzymaj Formę!” nie odbyła się. Program będzie kontynuowany w nowym roku szkolnym 2022/2023 i będzie miał na celu pogłębianie wiedzy z zakresu zdrowego stylu życia z uwzględnieniem tematyki zbilansowanej diety i aktywności fizycznej.

5. Program edukacyjny „Wybierz życie – Pierwszy Krok”

Celem programu jest edukacja dotycząca zmniejszenia występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę. Adresatami programu są uczniowie klas I szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie oraz kadra pedagogiczna. W tegorocznej edycji udział wzięło 8 szkół ponadpodstawowych, w tym 374 uczestników. Według opinii koordynatorów szkolnych program powinien być kontynuowany corocznie. Uczniowie chętnie uczestniczyli w zajęciach tematycznych. Przekazywane młodzieży treści oraz materiały edukacyjne były bardzo przydatne w pogłębianiu wiedzy na temat zdrowia.

6. Profilaktyczny program przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS – czyli jak dbać o miłość”

W roku szkolnym 2021/2022 szkoły ponadpodstawowe realizowały X edycję profilaktycznego programu przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS – czyli jak dbać o miłość”. Na terenie Częstochowy program realizowany był przez 19 szkół. Został oceniony pozytywnie przez szkolnych koordynatorów programu, podkreślano dobry odbiór filmu edukacyjnego pt. „Wieczne dziecko”, który zawsze wywoływał wśród młodzieży ożywioną dyskusję na temat uzależnień oraz skutków używania środków psychoaktywnych, szczególnie przez młodzież i kobiety w ciąży.

7. Ogólnopolski Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

W ramach sprawowania bieżącego nadzoru w zakresie warunków i wymogów higieniczno-sanitarnych prowadzono 2593 kontrole przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Kontrolą objęto przedsiębiorstwa podmiotów leczniczych (634), jednostki organizacyjne systemu oświaty (404), pomocy społecznej (37), uczelnie wyższe (20), zakłady pracy (625), obiekty kultury i wypoczynku (79), lokale gastronomiczno-rozrywkowe (100), obiekty służące obsłudze podróżnych (114), pomieszczenia obiektów sportowych (28) oraz inne pomieszczenia użytku publicznego (552). Z analizy zgromadzonych danych wynika, że na kontrolowanych obiektach

respektowane są przepisy ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

8. Profilaktyka zakażeń HBV i HCV pt. „Podstępne WZW”

„Podstępne WZW” to program profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV, którego celem jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C.

Kontynuacja programu edukacyjnego wynika z faktu pojawiających się wciąż nowych przypadków zakażeń, wywołanych przez wirusy zapalenia wątroby typu A, B i C. Podnoszenie poziomu wiedzy i działania profilaktyczne są jednym ze sposobów przeciwdziałania tej sytuacji. Przekazana wiedza w sposób jasny i czytelny pozwala na unikanie sytuacji narażenia na zakażenia, co może zapobiegać ich dalszemu rozprzestrzenianiu się. Treści programu korelowały z tematami lekcji biologii. Program realizowało 20 szkół ponadgimnazjalnych.

W działaniach edukacyjnych uczestniczyło ogółem 3370 uczniów, rodziców oraz nauczycieli. Realizatorzy zadań w placówkach uznali program jako ważny element profilaktyki w ochronie zdrowia młodzieży i planują kontynuację działań edukacyjnych w kolejnym roku szkolnym.

9. Profilaktyka chorób nowotworowych - program „Znamie! Znam je”

Celem programu jest upowszechnienie wiedzy o czerniaku - nowotworze złośliwym skóry oraz odpowiedzialnych zachowań i prozdrowotnych postaw wśród młodzieży. Adresatami programu byli uczniowie szkół ponadpodstawowych. Program realizowało 17 szkół, w których edukacją objęto ogółem 3443 uczniów oraz ich rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły. Koordynatorzy wyrazili chęć kontynuowania programu, widząc potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych wśród młodzieży. Realizatorzy uznali, że treści programu są wsparciem w lekcjach biologii. Program był dobrze odbierany przez młodzież, która z zainteresowaniem uczestniczyła w proponowanych zajęciach.

10. Program profilaktyki uniwersalnej „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”

Program „Smak życia, czyli debata o dopalaczach” został przygotowany z inicjatywy Ministerstwa Zdrowia oraz Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Adresatami programu są uczniowie kl. VII i VIII szkoły podstawowej oraz ich rodzice i opiekunowie.

Celem programu jest zwiększenie wiedzy na temat nowych narkotyków, tzw. „dopalaczy”, co przyczyni się do przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku dzieci i młodzieży. Program realizowały 42 szkoły podstawowe, a edukacją objęto ogółem 4295 uczniów i rodziców.

Z analizy sprawozdań od szkolnych koordynatorów wynika, iż program jest odpowiednio przygotowany i dostosowany merytorycznie do potrzeb młodzieży. Uczniowie z pełnym zaangażowaniem uczestniczyli w proponowanych zajęciach. Realizatorzy uwzględnili treści dotyczące nikotyny w tym e – papierosów oraz alkoholu, gdyż środki te są łatwo dostępne i młodzież nie ma problemów z ich zakupem. Koordynatorzy szkolni wyrazili chęć udziału w kolejnej edycji programu.

11. Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”

„Bieg po zdrowie” jest programem antytytoniowej edukacji zdrowotnej opracowanym przez Główny Inspektorat Sanitarny we współpracy z psychologami. Program został objęty honorowym patronatem Ministra Zdrowia, Ministra Edukacji Narodowej oraz Rzecznika Praw Dziecka. Celem programu jest zapobieganie lub opóźnianie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży oraz pokazanie atrakcyjności życia wolnego od uzależnienia tytoniowego, a grupą docelową są uczniowie kl. IV szkoły podstawowej, rodzice i opiekunowie.

Program stawia na aktywny udział uczniów, co sprzyja identyfikowaniu się z omawianą tematyką i motywuje do tego, aby zdobytą wiedzę i umiejętności stosować w codziennym życiu. Interwencję realizowano w 30 szkołach podstawowych, a edukacją objęto 1633 uczniów i ich rodziców. Program został pozytywnie oceniony przez koordynatorów oraz bezpośrednich uczestników, którzy wyrazili chęć udziału w kolejnej edycji programu.

12. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS - Światowy Dzień HIV/AIDS

W ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS w Szkole Podstawowej Nr 41 w Częstochowie zorganizowana została IX Olimpiada Wiedzy HIV/AIDS. Wydarzenie to jest cyklicznym konkursem wiedzy organizowanym przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Częstochowie przed Światowym Dniem HIV/AIDS. Po dwóch latach przerwy spowodowanej pandemią, w bieżącym roku powrócono do organizowania listopadowego konkursu, w którym wzięło udział 22 uczniów z VII i VIII klas szkół podstawowych. Każdy z uczestników odpowiedział na 40 pytań zamkniętych dotyczących tematyki HIV/AIDS.

Rozstrzygnięcie Olimpiady nastąpiło 1 grudnia podczas uroczystych obchodów Światowego Dnia AIDS, które w tym roku zorganizowano w Zespole Szkół im. Władysława Andersa w Częstochowie. Laureatów uhonorowano nagrodami oraz wręczono dyplomy wszystkim uczestnikom olimpiady. W obchodach Światowego Dnia AIDS udział wzięli nauczyciele, młodzież szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Dla podkreślenia wagi uroczystości wszyscy uczestnicy

otrzymali Czerwone Kokardki – symbol solidarności z osobami żyjącymi z HIV, chorymi na AIDS i ich rodzinami. W obchodach uczestniczył przedstawiciel MONAR w Częstochowie, który przedstawił młodzieży procedury wykonania testu na HIV oraz przekazał informacje, jakimi powinny dysponować osoby decydujące się na zrobienie takiego testu. Oprawa artystyczna w wykonaniu Szkolnego Koła Teatralnego „APLAUZ” była prezentacją treści z „Pamiętnika narkomanki”, który jest zapisem prawdziwych przeżyć dziewczyny przechodzącej piekło uzależnienia, i której jako jednej z nielicznych udało się przewyciężyć nałóg.

7.2. Interwencje nieprogramowe

1. Akcja „Bezpieczne ferie 2022” i „Bezpieczne wakacje 2022”, „Brązowo, ale czy zdrowo?2022”

W ramach tegorocznych akcji pn. „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne wakacje” oraz „Brązowo, ale czy zdrowo?” prowadzono działania informacyjno-edukacyjne w placówkach na terenie miasta Częstochowy, m.in. w klubach spółdzielczych, ośrodkach wypoczynku letniego oraz obiektach rekreacyjnych. Zwracano szczególną uwagę na profilaktykę chorób zakaźnych, przekazano materiały edukacyjne w formie plakatów i ulotek na których zawarte zostały najważniejsze informacje w ramach profilaktyki zdrowotnej. Ponadto informowano o bezpiecznym korzystaniu z promieni i kąpeli słonecznych w okresie letnim. Przekazywane materiały edukacyjne zostały umieszczone w widocznych miejscach dla ogółu społeczeństwa. Edukacją objęto 15139 osób.

2. Kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, profilaktyka grypy

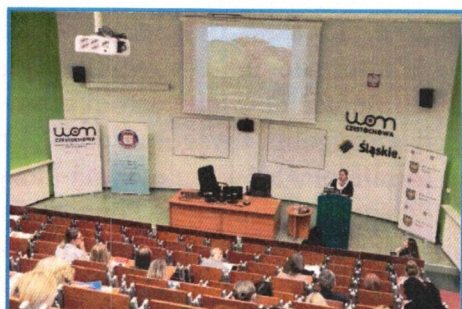
Kampania realizowana jest w ramach Projektu Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego „Zdrowe dziecko – zdrowy dorosły – zdrowa rodzina”. Celem kampanii jest podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, wzrost świadomości dotyczącej korzyści wynikających ze szczepień ochronnych oraz zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom obowiązkowym i zalecanym. Działania edukacyjno-informacyjne prowadzono w odniesieniu do kadry pedagogicznej, dzieci i młodzieży szkół podstawowych, ponadpodstawowych oraz ogółu społeczeństwa. Zadania realizowano podczas spotkań i rozmów indywidualnych, gdzie przedstawiono założenia, cele kampanii oraz omawiano kalendarz szczepień obowiązkowych i zalecanych. Organizowano ekspozycje wizualne, a na stronie internetowej umieszczono treści edukacyjne.

Oddziaływaniem objęto ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem rodziców dzieci w wieku 0 - 3 oraz dzieci przedszkolnych. Partnerami działań były placówki nauczania i wychowania, podmioty lecznicze, świetlice socjoterapeutyczne, poradnie pedagogiczne, bursy miejskie, ośrodki wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży oraz biblioteki publiczne, Dom Pielgrzyma, Centrum Aktywności Seniora, Dzielne Domy Seniora, Caritas Częstochowa, jednostki samorządu terytorialnego, media regionu częstochowskiego. Podczas prowadzonych działań edukacyjno-informacyjnych zwracano szczególną uwagę na przestrzeganie reżimu sanitarnego w okresie panującej sytuacji epidemicznej.

3. Kampania społeczna Dopalacze – Wypalacze „Groźne narkotyki”

Celem kampanii jest spopularyzowanie wiedzy nt. środków psychoaktywnych oraz zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z „dopalaczy”, jako kluczowego zagrożenia dla zdrowia dzieci i młodzieży. Realizowano działania mające na celu dotarcie z informacją i edukacją do młodzieży oraz ich rodziców/opiekunów.

Prowadzono działania informacyjno-edukacyjne dla młodzieży wypoczywającej na koloniach i obozach, przekazano materiały edukacyjne do ośrodków wypoczynku zimowego i letniego w miejscu zamieszkania (baseny, kluby spółdzielcze, biblioteki, stadniny koni, domy studenckie, ośrodki zdrowia). Pedagodzy szkolni realizowali zadania wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych, gdzie podczas zajęć wykorzystywano narkogogle i alkogogle. Uczniowie po założeniu specjalnych okularów doświadczyli, jak trudno jest im się poruszać, co miało uwydatnić odczucia, jakie towarzyszą osobom po spożyciu alkoholu lub po zażyciu narkotyków. Kampania wsparta została szkoleniem dla kadry pedagogicznej, które zorganizowane zostało we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli WOM w Częstochowie. Pedagodzy szkolni otrzymali również materiały edukacyjne do wykorzystania podczas działań edukacyjnych.

4. Lekki tornister

W ramach kampanii „Lekki tornister” pracownicy Stacji Sanitarnej przeprowadzali działania informacyjno-edukacyjne dotyczące profilaktyki wad postawy. Podczas spotkań z pedagogami i nauczycielami szczególną uwagę zwracano na fakt przeciążonych plecaków i tornistrów szkolnych, jako jedną z istotnych przyczyn wad postawy u dzieci i młodzieży. Edukacją objęto uczniów szkół podstawowych, a szczególnie dzieci klas od I do III. Celem interwencji było podniesienie poziomu wiedzy dzieci, rodziców i opiekunów na temat profilaktyki chorób układu ruchu.

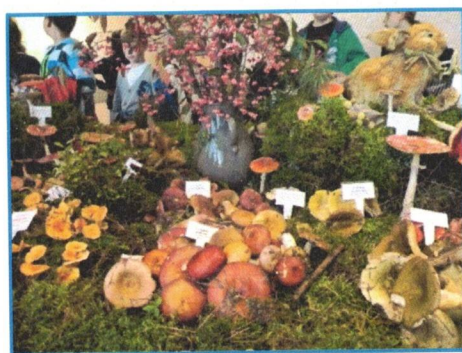
5. Profilaktyka zatruc grzybami

W dniach 11-12 października 2022 r. w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie zorganizowano wystawę grzybów leśnych pod hasłem „Bezpieczne grzybobranie”. Wystawę odwiedziły grupy zorganizowane z przedszkoli, szkół podstawowych, rodzice z dziećmi, seniorzy oraz osoby dorosłe zbierające grzyby. Zwiedzający oglądali naturalne, zebrane w okolicznych lasach okazy grzybów, nie tylko tych jadalnych, lecz także tych, których zbierania należy się wystrzegać. Prezentowane okazy zostały rozmieszczone ze względu na ich zewnętrzne podobieństwo, aby wszyscy zwiedzający mogli zobaczyć różnice i podobieństwa grzybów jadalnych od trujących, czy niejadalnych. Odwiedzający wystawę wysłuchali porad grzyboznawcy dotyczących rozpoznawania grzybów oraz zasad bezpiecznego grzybobrania jak również otrzymali odpowiedzi na wszystkie pytania i wątpliwości. Ekspozycję uatrakcyjniła prezentacja multimedialna dotycząca poszczególnych gatunków grzybów i ich właściwości.

Wystawa cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych. Ogółem odwiedziło ją ok. 650 osób, w tym 25 grup zorganizowanych. Imprezie towarzyszyły media regionu częstochowskiego, które w swoich audycjach przekazały najważniejsze zasady bezpiecznego grzybobrania.

W trakcie sezonu grzybobrania pracownicy sekcji prowadzili działania edukacyjno-informacyjne w szkołach podstawowych, przedszkolach i Dziennych Domach Seniora.

Podczas działań wykorzystano prezentację multimedialną oraz mini ekspozycję grzybów, przygotowaną przed każdym spotkaniem. Ogółem przeprowadzono 8 spotkań, w których uczestniczyło 214 osób.

6. Europejski Tydzień Wiedzy o Antybiotykach

W ramach realizacji działań edukacyjnych mających na celu zwrócenie uwagi społeczeństwa na problemy antybiotykoodporności oraz racjonalnego ich stosowania wśród społeczeństwa, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie przeprowadzili dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych w Ośrodkach Zdrowia i placówkach oświatowych na terenie miasta, zwracając szczególną uwagę na przestrzeganie podstawowych zasad higieny oraz racjonalne stosowanie antybiotyków. Ponadto 4 listopada 2022 r. w Szkole Podstawowej nr 30 w Częstochowie zorganizowano spotkanie edukacyjne dla młodzieży oraz

kadry pedagogicznej, podczas którego przekazano informacje na temat odpowiedzialnego stosowania antybiotyków oraz zagrożeń związanych ze zjawiskiem antybiotykoodporności, jako skutku niewłaściwego stosowania i nadużywania antybiotyków. Ogółem w akcji udział wzięło 1 265 osób.

7. Akcja informacyjno-edukacyjna pt. „Wirusoochrona”

W ramach poszerzania wiedzy na temat profilaktyki chorób zakaźnych kontynuowana jest akcja edukacyjna pod nazwą „Wirusoochrona”. Akcją objęto 170 placówek oświatowych (90 przedszkoli i 80 szkół podstawowych). Celem akcji jest wzbogacenie wiedzy z dziedziny zdrowia i higieny oraz kształtowanie postaw prozdrowotnych wśród dzieci przedszkolnych, jak i uczniów klas I-III szkół podstawowych. Akcja „Wirusoochrona” powstała w odpowiedzi na obecną sytuację epidemiologiczną i znaczącą rolę higieny, jako podstawowego środka zapobiegania przenoszenia się chorób zakaźnych. W prowadzonych działaniach edukacyjnych udział wzięło 14340 uczestników.

